NATUURTOETS
150KV-KABELVERBINDING OTERLEEK – WESTWOUD

REDDYN B.V.

9 september 2014
077948297:B - Definitief
C05058.000052.0200

ARCADIS

Inhoud

1 Inleiding ... 3
1.1 Aanleiding ... 3
1.2 Leeswijzer ... 3

2 Project ... 5
2.1 Ligging projectgebied ... 5
2.2 Voorgenomen activiteit ... 6

3 Flora- en faunawet ... 9
3.1 Inleiding ... 9
3.2 Werkwijze ... 9
3.3 Huidige situatie ... 10
3.4 Voorkomen beschermde soorten ... 11
3.4.1 Flora ... 11
3.4.2 Grondgebonden zoogdieren ... 11
3.4.3 Vleermuizen ... 11
3.4.4 Amfibieën en reptielen ... 12
3.4.5 Vissen ... 12
3.4.6 Vogels ... 12
3.4.7 Overige soortgroepen ... 13
3.4.8 Samenvatting ... 13
3.5 Mogelijke effecten en toetsing ... 13
3.5.1 Flora ... 13
3.5.2 Grondgebonden zoogdieren ... 14
3.5.3 Vleermuizen ... 14
3.5.4 Amfibieën ... 14
3.5.5 Vissen ... 15
3.5.6 Vogels ... 15
3.6 Overtreding van verbodsbepalingen ... 15

4 Ecologische Hoofdstructuur ... 17
4.1 Inleiding ... 17
4.2 Aanwezigheid wezenlijke waarden en kenmerken ... 18
4.3 Effecten op wezenlijke waarden en kenmerken ... 20

5 Natura 2000 ... 23

6 Conclusie en advies ... 25
6.1 Conclusies ... 25
6.1.1 Flora en fauna ... 25
6.1.2 EHS en weidevogelleefgebieden ... 25
6.1.3 Natura 2000 ... 26
6.2 Advies ... 26

Bronnen **31**

Bijlage 1 **Wettelijk- en beleidskader** **33**
Bijlage 1.1 Flora- en faunawet 33
Bijlage 1.2 Ecologische Hoofdstructuur 37
Bijlage 1.3 Natuurbeschermingswet 1998 40

Bijlage 2 **Verspreidingsgegevens beschermde soorten** **45**

Bijlage 3 **Uitwerking van de werkzaamheden kabelverbinding** **53**

Colofon **55**

1 Inleiding

1.1 AANLEIDING

Reddyn B.V. is voor TenneT en Liander de gezamenlijke *service provider* op het gebied van Hoogspanning en complexe Middenspanning. In Reddyn zijn de aanleg, beheer, onderhoud en storingsdienst van de hoog- en (complexe) middenspanningsassets van het huidige en voormalige (110/150kV) Liander-gebied ondergebracht. Reddyn kan medewerkers van Liandon inzetten voor de uitvoering van deze werkzaamheden. TenneT TSO B.V. heeft het voornemen een nieuwe hoogspanningsleiding ondergronds aan te laten leggen en Reddyn is met medewerkers van Liandon bezig met de uitwerking hiervan. Het aanleggen van de nieuwe hoogspanningskabel heeft mogelijk effecten op beschermde natuurwaarden op en langs het tracé, maar ook in de directe omgeving. Deze natuurtoets beschrijft en toetst de effecten op beschermde waarden in drie kaders: de Natuurbeschermingswet 1998, de Ecologische Hoofdstructuur en Flora- en faunawet. Liandon heeft al eerder natuurtoetsen opgesteld, deze toets is een aanvulling op deze toetsen en gaat over het volledige tracé. De vorige toetsen behandelden een deel van het tracé (Liandon, 2010; 2012, 2013b; Roodhart & Van Woersem, 2013).

1.2 LEESWIJZER

Dit rapport bestaat uit zes hoofdstukken en twee bijlages. In hoofdstuk 2 is het project kort beschreven. In hoofdstuk 3 vindt een beoordeling van het project plaats in het kader van de Flora- en faunawet. In hoofdstuk 4 wordt hetzelfde gedaan in het kader van planologisch beschermde gebieden (Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelleefgebieden). Vervolgens vindt in hoofdstuk 5 een beoordeling van het project plaats in het kader van de Flora- en faunawet. Hoofdstuk 6 vormt een soort samenvatting waarin conclusies en adviezen zijn gegeven. Aan het einde van het rapport zijn de bronvermeldingen opgenomen. Bijlage 1 is een uitgebreide beschrijving van de wettelijk kaders. Bijlage 2 zijn aanvullende verspreidingsgegevens van beschermde soorten.

2 Project

2.1 LIGGING PROJECTGEBIED

Afbeelding 1 geeft het tracé weer van de ondergrondse kabelverbinding (hierna: het tracé). Het tracé loopt van het bestaande 150kV station Oterleek (OTL) naar 150kV station Westwoud (WEW) en is ongeveer 21,5 km lang. Voor een groot deel volgt het tracé de bestaande bovengrondse 150kV-hoogspanningslijnen. Alleen ter hoogte van De Merel (Rustenburgerweg, Heerhugowaard), de Ruyterhoeve (Bobeldijk) en de Zwaagdijk (Medemblik) wijkt het ondergrondse tracé af van het bovengrondse. Dit heeft in alle gevallen te maken met het feit dat het tracé op die punten een bouwvlak[1] kruist.

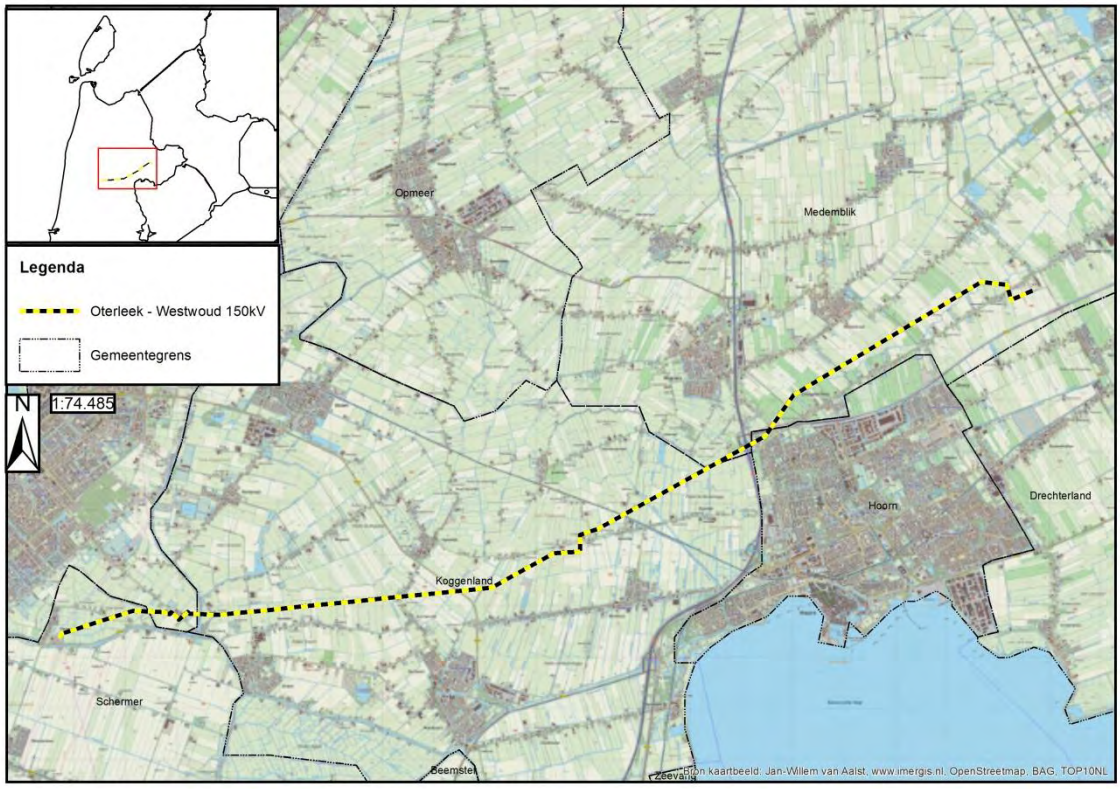

Afbeelding 1: Tracé 150kV-kabelverbinding Oterleek – Westwoud

[1] Gronden waar in het bestemmingsplan gebouwen of bouwwerken zijn toegestaan.

2.2 VOORGENOMEN ACTIVITEIT

Momenteel bestaat de verbinding uit een bovengrondse hoogspanningslijn (twee 150kV-circuits met een ontwerpbelasting van 249 MVA per circuit). De transportcapaciteit wordt uitgebreid met een ondergrondse 150kV-kabel (één circuit met een ontwerpbelasting van 250 MVA) (Liandon, 2013a).

Een deel van het traject wordt aangelegd door middel van een open ontgraving en een deel door middel van gestuurde boringen. De boringen vinden onder andere plaats om natuur- en landschapswaarden te ontzien en wegen en waterlopen te kruisen. Uitgangspunt is verder dat geen kap van bomen of sloop van gebouwen voor de werkzaamheden plaatsvindt.

De open ontgravingen vinden plaats in een werkstrook van ongeveer 25 meter breed. Uitgangspunt is dat hierbij een veiligheidszone van 3 meter aan weerszijden van de ontgraving wordt aangehouden (binnen de 25 meter). Verder wordt uitgegaan van een sleuf van circa 1-2 meter breed en 1,6 – 1,8 meter diep. Afhankelijk van het landgebruik wordt methode G1 of G2 gebruikt uit Afbeelding 2. De kabel komt te liggen op een diepte van 1,30 meter onder maaiveld. Bij agrarisch gebruik is de diepte 1,50 meter in verband met de veiligheid van de kabels. De kabels worden beschermd door een afdekband op respectievelijk 1,1 of 1,3 meter onder maaiveld.

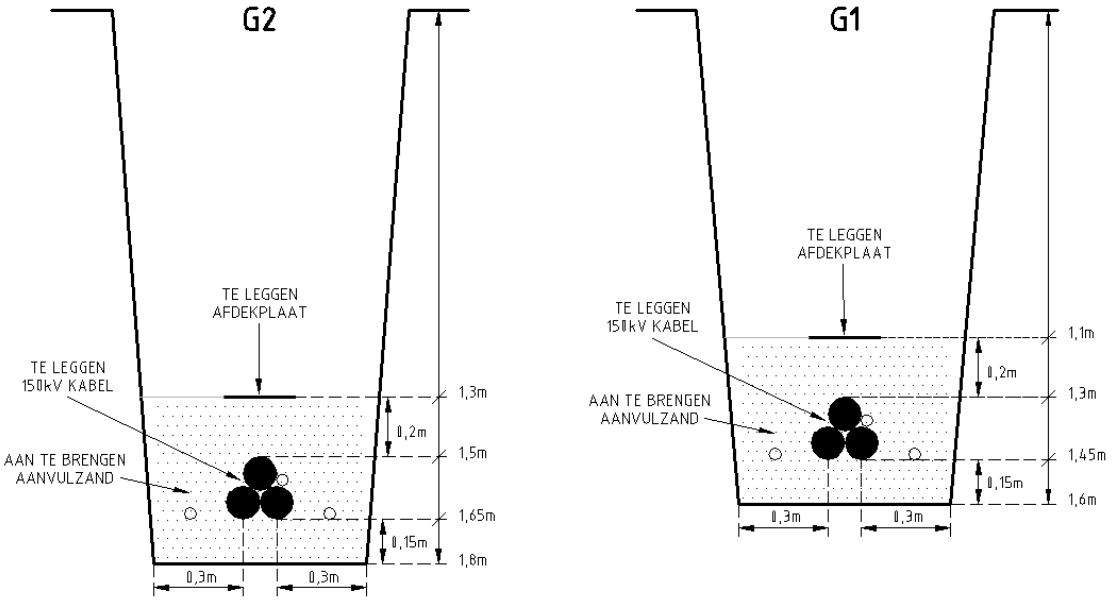

Afbeelding 2: Diepte en breedte van aan te leggen hoogspanningskabel.

Het kruisen van alle watergangen, spoorwegen, wegen of gasleidingen vindt plaats door een horizontaal gestuurde boring. Dit gebeurt op 66 plaatsen in het tracé, zie Bijlage 3. In Afbeelding 3 is een voorbeeld gegeven van een gestuurde boring onder bestaande gasleidingen. De diepte van de boring varieert tussen de 3 en 13 meter onder maaiveld. Uitgangspunt is dat rondom de boring een veiligheidszone van 3 meter wordt aangehouden.

Afbeelding 3: Voorbeeld van een dwarsdoorsnede van een gestuurde boring onder gasleidingen in het plangebied.

Tijdens de werkzaamheden wordt de werkstrook bemalen. Het gaat hierbij om een lengte van maximaal 1 km die bemaald wordt. De duur is ongeveer 2 weken, waarbij het debiet ligt tussen de 15 tot 20 m^3/uur. Uitgangspunt is dat het water uit het werk in de directe omgeving (nabij liggende watergang) wordt teruggebracht. Dit betekent dat de grondwaterstanddalingen tijdelijke en beperkt zijn. Op basis van expert judgement stellen wij dat de daling niet verder reikt dat de percelen waar de bemaling plaatsvindt. De percelen zijn namelijk omringd door oppervlaktewater dat in verbinding staat met het grondwater, en voortdurend aanvulling plaatsvindt bij onttrekking.

3 Flora- en faunawet

3.1 INLEIDING

De Flora- en faunawet (hierna: Ffwet) regelt de bescherming van het in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Deze bescherming geldt overal. Het behoud van de gunstige staat van instandhouding van soorten staat centraal. Het soortenbeschermingsdeel van de Vogel- en Habitatrichtlijn is in de wet opgenomen. Een uitgebreide beschrijving van deze wet is opgenomen in Bijlage 1.1.

De Ffwet kent een zorgplicht die voor alle soorten geldt. Dat houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen mag hebben voor plant- en diersoorten. Naast de zorgplicht kent de wet een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De wet kent een aantal tabellen en categorieën met plant- en diersoorten waarvoor een bepaald beschermingsregime geldt (tabel 1 t/m 3 en vogels). Het is verboden planten te plukken, dieren te doden, te vangen of te verstoren die onder de wet vallen.

Het uitgangspunt van de wet is het "Nee, tenzij" principe. Dit betekent dat alles wat schadelijk is voor beschermde soorten verboden is. Op dit verbod kan onder bepaalde voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken via een ontheffing of vrijstelling.

Met het gewijzigde Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten (2005) is het beschermingsregime versoepeld. Voor de uitvoer van werkzaamheden in het kader van regulier beheer, gebruik en onderhoud en bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor algemeen beschermde dier- en plantensoorten (tabel 1-soorten) een vrijstelling.

3.2 WERKWIJZE

Ten behoeve van dit onderzoek is een literatuurstudie en een veldbezoek in de vorm van een quick scan ('habitatgeschiktheidsbeoordeling') uitgevoerd. Voor het literatuuronderzoek zijn verschillende vrij beschikbare bronnen zoals documenten en websites geraadpleegd. Voor de verkenning van de effecten op de aanwezige natuurwaarden en beschermde flora en fauna is het projectgebied bezocht door een deskundig ecoloog van ARCADIS Nederland BV, zie Tabel 1. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek zijn opgenomen in tabel 2.

Onder een ecologisch deskundige verstaan we „een persoon die in een bepaalde situatie en voor specifieke soorten gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie'. Een deskundig ecoloog voldoet aan één of meer van deze punten:

- heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
- heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;

- is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse organisaties als de Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming (bron: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland).

Tabel 1: Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Datum	Activiteit	Soortgroep(en)	Aanvang	Uitvoerende(n)
22 juli 2014	Veldbezoek	▪ Flora ▪ Grondgebonden zoogdieren ▪ Vleermuizen ▪ Amfibieën ▪ Reptielen ▪ Vissen ▪ Vogels ▪ Overige soortgroepen	07:00 uur	M.P.M. Verkade

Tabel 2: Weersomstandigheden gedurende veldbezoek

Datum	Temperatuur (ºC)		Overheersende windrichting en –kracht (Bft)	Bewolking	Neerslag (mm)
	Min.	Max.			
22 juli 2014	18,4	26,8	NNO 3	Half bewolkt	1,2
Weergegevens van meteorologisch station Schiphol					

3.3 HUIDIGE SITUATIE

Het plangebied is in landschappelijk gezien in twee trajecten te splitsen. Het eerste deel ligt ten westen van de A7 en het tweede deel ten oosten van de A7.
Het westelijke deel van de te realiseren kabelverbinding loopt van het transformatorstation Oterleek door een agrarisch gebied, wat bestaat uit weilanden die doorkruist worden met vele kleine en grotere watergangen dat uiteindelijk overgaat, nabij de A7, in een gebied met minder watergangen. In het gebied lopen redelijk wat wegen waardoor het tracé redelijk te bekijken was.
Het oostelijke deel van het toekomstige tracé loopt vanaf de A7 door een fruitbomenlandschap dat uiteindelijk overgaat in een agrarisch gebied met drogere weilanden. De beoordelingen van de habitatgeschiktheid zijn gemaakt vanaf de openbare weg. In het gebied lopen weinig wegen waardoor grote delen van een afstand zijn beoordeeld.

3.4 VOORKOMEN BESCHERMDE SOORTEN

In deze paragraaf wordt aangegeven welke beschermde soorten mogelijk voorkomen in en nabij het projectgebied.

3.4.1 FLORA

In het projectgebied komt de rietorchis voor en is beschermd onder de Ffwet (tabel 2). Het is een soort die groeit op zonnige, vaak iets open, vochtige tot natte, matig voedselrijke gronden zoals graslanden, bermen en waterkanten. Hoewel de soort tijdens het veldbezoek niet is aangetroffen, kan niet worden uitgesloten dat de soort aanwezig is. Niet het gehele tracé van de kabelverbinding is nagelopen in verband met het betreden van betredingstoestemming. Andere zwaarder beschermde plantensoorten worden op basis van biotoop en verspreidingsgegevens niet verwacht.

3.4.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Uit de literatuurstudie blijkt dat in het projectgebied de strikt beschermde soorten waterspitsmuis (tabel 3 – bijlage I AMvB) en Noorse woelmuis (tabel 3 – bijlage IV HR) voorkomen. Opvallend is dat in 2014 in de omgeving van het projectgebied een steenmarter (tabel 2) is waargenomen. Op basis van biotoop wordt deze soort niet in het projectgebied verwacht.

Waterspitsmuizen worden aangetroffen in gebieden met watergangen stilstaand tot vrij snelstromend water en een redelijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. De soort wordt aangetroffen bij beken, rivieren, plassen en daar waar sprake is van kwellocaties. De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig en waar binnen een straal van 500 meter water is te vinden. Daarnaast moet er in de oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooien op te eten.

De watergangen in het gebied ten westen van de A7 van het tracé betreffen watergangen met stilstaand tot langzaam stromen water met plaatselijk een goed ontwikkelde (onderwater) vegetatie. Opgemerkt wordt dat tijdens het veldbezoek op meerdere plaatsen de watergangen werden geschoond waardoor niet uit te sluiten is dat een verkeerd beeld van de lokale situatie is verkregen.

De Noordse woelmuis wordt aangetroffen daar waar de vegetatie hoog is en grasachtige planten domineren. De Noordse woelmuis is zeer gevoelig voor concurrentie met andere muissoorten zoals woelmuizen. In gebieden waar andere woelmuizen (zoals de veldmuis, waarvan bekend is dat deze voorkomt in de omgeving) voorkomen, leeft de Noordse woelmuis vooral in rietlanden, moerassen en zeer extensief gebruikte weilanden. Andere woelmuizen zijn concurrenten en bij aanwezigheid van deze concurrenten beperkt het habitat van de Noordse woelmuis zich tot de meest natte leefgebieden.

Op basis van biotoop en verspreidingsgegevens is niet uit te sluiten dat de waterspitsmuis en Noordse woelmuis in het projectgebied voorkomen, naast algemeen voorkomende soorten als veldmuis.

3.4.3 VLEERMUIZEN

In de wijde omgeving van het projectgebied komen verschillende vleermuissoorten voor zoals: gewone dwergvleermuis en meervleermuis. Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd (tabel 3 –bijlage IV HR). De gewone dwergvleermuis is een soort die voornamelijk in stedelijk gebied wordt aangetroffen, waar hij zowel verblijft in gebouwen als foerageert. De meervleermuis is een soort die watergangen gebruikt als

vliegroute en als foerageergebied. Watergangen zijn veelvuldig in het projectgebied aanwezig waardoor op basis van biotoop en verspreidingsgegevens de soort wordt verwacht.

3.4.4 AMFIBIEËN EN REPTIELEN

Vanuit de literatuurstudie blijkt dat in het projectgebied de strikt beschermde rugstreeppad (tabel 3 – bijlage IV HR) voorkomt.

De rugstreeppad is een typische pionierssoort die een voorkeur heeft voor onbeschaduwde, laagbegroeide terreinen in dynamische milieus zoals (rivier)duinen, uiterwaarden, afgravingen en bouwterreinen. Hij wordt ook aangetroffen in minder dynamische gebieden zoals vennen en watergangen in akker- en weidegebieden. Sporen van zware voertuigen in agrarische gebieden waar regenwater in is blijven staan vormen een ideaal voortplantingswater: ondiep en snel opwarmend. Rugstreeppadden overwinteren in bestaande ruimtes zoals muizenholletjes, graven zichzelf in zandige bodems in of schuilen onder hopen puin, tegels, enz.

Het voorkomen van de rugstreeppad ter plaatse van het projectgebied is op basis van biotoop en verspreidingsgegevens niet uit te sluiten. Verder komen in het gebied algemeen voorkomende amfibiesoorten als bruine kikker voor.

3.4.5 VISSEN

Watergangen zijn veelvuldig in het projectgebied aanwezig, vooral in het westelijke deel van het tracé. Uit literatuuronderzoek blijkt dat zowel de beschermde soort kleine modderkruiper (tabel 2-soort) als de strikt beschermde soort bittervoorn (tabel 3-soort – bijlage I AMvB) in de omgeving voorkomt. De watergangen betreffen watergangen met stilstaand tot langzaam stromend water met plaatselijk een sliblaag of een goed ontwikkelde (onderwater)vegetatie.

De bittervoorn wordt aangetroffen in stilstaand en langzaam stromend water met een goed ontwikkelde vegetatie en aanwezigheid van zoetwatermosselen. Voor de voortplanting is de bittervoorn afhankelijk van grote zoetwatermosselen (zoals zwanenmossel en schildersmossel).

Kleine modderkruiper komt wijd verspreid over Nederland voor in zowel stilstaande als stromende wateren.

Het is dan ook niet uit te sluiten dat bovengenoemde beschermde soorten langs het tracé voorkomen.

3.4.6 VOGELS

Het projectgebied betreft een agrarisch (weiland)gebied dat doorkruist wordt met vele watergangen. Het is dan ook niet uit te sluiten dat broedende vogels in het projectgebied aanwezig zullen zijn. Verwachte soorten zijn watervogels zoals wilde eend, krakeend, meerkoet, fuut, enz. Maar ook weidevogels zoals grutto, kievit en tureluur. Daarnaast is het aannemelijk dat ook typische soorten zoals graspieper, veldleeuwerik, rietzanger, kleine karekiet en witte kwikstaart in het projectgebied aanwezig zijn. Alle broedende vogels zijn beschermd onder de Ffwet.

Gezien het moment van uitvoering van het veldbezoek zijn geen broedende vogels aangetroffen. Wel zijn tijdens het veldbezoek zijn enkele vogelsoorten waargenomen, te weten: scholekster, kievit, wilde eend, meerkoet, rietgors, kleine karekiet, rietzanger, spreeuw, blauwe reiger. Jaarrond beschermde nestplaatsen

zijn langs het tracé niet aangetroffen. Dergelijke nesten zitten in gebouwen, bomen of andere constructies. Mogelijk vormt het tracé wel het leefgebied van vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats.

3.4.7 OVERIGE SOORTGROEPEN

Beschermde ongewervelden, zoals dagvlinders of insecten van tabel 2 of 3, worden op basis van habitatkenmerken en het ontbreken van geschikt habitat zoals schraalgraslanden en heidegebieden niet verwacht.

3.4.8 SAMENVATTING

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de waargenomen beschermde soorten en op basis van habitatkenmerken verwachte beschermde soorten

Tabel 3: Waargenomen en verwachte beschermde soorten

Soortgroep / soort	Verwacht	Waargenomen	Ffwet	Jaarrond beschermd nest?
Flora				
- Rietorchis	X	-	Tabel 2	N.v.t.
Grondgebonden zoogdieren				
- Waterspitsmuis	X	-	Tabel 3	N.v.t.
- Noordse woelmuis	X	-	Tabel 3	N.v.t.
- Algemeen voorkomende soorten	X	-	Tabel 1	N.v.t.
Vleermuizen				
- Meervleermuis	X	-	Tabel 3	N.v.t.
Amfibieën				
- Rugstreeppad	X	-	Tabel 3	N.v.t.
- Algemeen voorkomende soorten	X	-	Tabel 1	N.v.t.
Vissen				
- Bittervoorn	X	-	Tabel 3	N.v.t.
- Kleine modderkruiper	X	-	Tabel 2	N.v.t.
Vogels				
- Diverse soorten	X	X	Vogels	Mogelijk in omgeving

3.5 MOGELIJKE EFFECTEN EN TOETSING

Hieronder wordt aangegeven welke effecten mogelijk kunnen optreden als gevolg van de realisatie van de kabelverbinding voor beschermde soorten.

3.5.1 FLORA

- Door grond- en graafwerkzaamheden kan de groeiplaats van de rietorchis worden vernietigd. Ook kunnen individuen worden beschadigd. Dit effect is naar verwachting beperkt, omdat de verwachting is dat rietorchissen vooral langs de oevers van wateren groeien. Deze blijven echter grotendeels gespaard. Het verlies van een enkele rietorchis is echter niet uit te sluiten.

- De bemalingswerkzaamheden zijn beperkt en leiden niet tot een wezenlijke aantasting van de groeiplaatsen. Het effect beperkt zich alleen tot de directe omgeving van de ontgraving, de kans op directe effecten door grond- en graafwerkzaamheden is hier meer waarschijnlijk. Het effect is vergelijkbaar met droge periodes, waarbij ook de grondwaterstand tijdelijk kan dalen. Gezien de beperkte invloed en tijdelijkheid, zijn effecten als gevolg van bemaling uitgesloten.
- Na de werkzaamheden is het gebied weer geschikt voor de rietorchis.

3.5.2 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

- Door aan- en afvoer van materieel en materiaal kunnen verblijfplaatsen van de waterspitsmuis, Noordse woelmuis en algemeen voorkomende soorten worden vernietigd. Hierbij kunnen individuen worden gedood. Omdat de waterkanten gespaard worden, is het de verwachting dat het effect op zwaar beschermde soorten beperkt is. In ieder geval worden zwaar beschermde zoogdiersoorten niet ten oosten van de A7 verwacht. Ten westen van de A7 vormen de waterkanten in het bijzonder voor de waterspitsmuis het primaire leefgebied, hoewel de percelen zelf niet ongeschikt zijn. De aanwezigheid van de Noordse woelmuis beperkt zich tot de meest natte delen van percelen, om concurrentie met de algemeen voorkomende veldmuis te voorkomen. Effecten op zwaarder beschermde soorten zijn vooral in de natte delen van percelen te verwachten, of in die delen die grenzen aan geschikte leefgebieden.
- Door de aanlegwerkzaamheden en door betreding van het gebied door mensen kunnen waterspitsmuizen, Noordse woelmuizen en algemeen voorkomende soorten worden verstoord. Door de aanlegwerkzaamheden kunnen individuen worden gedood, maar de effecten op zwaarder beschermde soorten zijn naar verwachting beperkt, omdat de verwachting is dat de primaire leefgebieden grotendeels gespaard blijven.
- Na de werkzaamheden is het gebied weer geschikt voor deze soorten na ontwikkeling van de vegetatie.

3.5.3 VLEERMUIZEN

- De watergangen fungeren als vliegroute voor meervleermuizen. Indien deze door werkzaamheden worden geblokkeerd door objecten of verlichting verliest de watergang deze functie.
- Verstoring van foeragerende vleermuizen is aan de orde indien tijdens nachtelijke werkzaamheden verlichting wordt gebruikt.

3.5.4 AMFIBIEËN

- Door grond- en graafwerkzaamheden en het gebruik van materieel voor de aan- en afvoer van materiaal kunnen verblijfplaatsen van de rugstreeppad en algemeen voorkomende soorten worden vernietigd. Hierbij kunnen individuen worden gedood. Het effect is echter beperkt, omdat de watergangen en oevers worden gespaard. Dit zijn juist de delen waar de meeste amfibieën te verwachten zijn.
- Door de aanlegwerkzaamheden en door betreding van het gebied door mensen kunnen rugstreeppadden en algemeen voorkomende soorten worden verstoord. Het effect is beperkt, omdat de meest geschikte leefgebieden zich niet in het midden van de percelen bevindt, terwijl daar juist de werkzaamheden zijn voorzien.
- Na de werkzaamheden is het gebied weer geschikt voor de rugstreeppad en algemeen voorkomende soorten. Sterker nog: de werkzaamheden leiden voor de rugstreeppad voor een tijdelijke verbetering van het leefgebied. De dynamiek als gevolg van de werkzaamheden leiden tot een pionierssituatie die een geschikt leefgebied vormt voor de rugstreeppad.

3.5.5 VISSEN

- Grond- en graafwerkzaamheden aan de watergangen zijn niet aan de orde. Effecten op vissen zijn uitgesloten.

3.5.6 VOGELS

- Door het gebruik van materieel, de aanwezigheid van mensen en de werkzaamheden kunnen broedvogels in de omgeving worden verstoord. Wanneer werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd, dan leidt dit tevens tot de vernietiging van nesten.
- Na de werkzaamheden is het gebied weer geschikt voor vogels.

3.6 OVERTREDING VAN VERBODSBEPALINGEN

In de vorige paragraaf zijn de mogelijke effecten op soorten weergegeven. De mogelijke overtredingen van verbodsbepalingen zijn hieronder weergegeven. Voor ruimtelijke ontwikkeling geldt voor algemene soorten (tabel 1-soorten) een vrijstelling van de verbodsbepalingen.

Tabel 4: Mogelijke overtreding van verbodsbepalingen als gevolg van de werkzaamheden aan de kabelverbinding.

Soort (beschermingscategorie)	Art.8	Art. 9	Art. 10	Art. 11	Art. 12
Rietorchis (tabel 2)	X				
Waterspitsmuis (tabel 3)		X		X	
Noordse woelmuis (tabel 3)		X		X	
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren (tabel 1)		X		X	
Meervleermuis (tabel 3)				X	
Rugstreeppad (tabel 3)		X		X	X
Algemeen voorkomende amfibieën (tabel 1)		X		X	X
Bittervoorn (tabel 3)	Geen effect en dus geen overtreding				
Kleine modderkruiper (tabel 2)	Geen effect en dus geen overtreding				
Broedvogels (vogels)		X		X	X

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

De conclusies van de beoordeling zijn opgenomen in § 6.1.

4 Ecologische Hoofdstructuur

4.1 INLEIDING

Het 150kV-kabelverbinding Oterleek – Westwoud kruist op een aantal punten planologische beschermde gebieden. Het gaat hierbij om delen die zijn aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelleefgebieden, zie Afbeelding 4. Deze gebieden zijn beschermd onder provinciaal beleid en een toetsing van de effecten is hierdoor vereist. Een meer uitgebreide beschrijving van het beleidskader is opgenomen in Bijlage 1.2. De vereiste toetsing aan het provinciaal beleid is opgenomen in dit hoofdstuk.

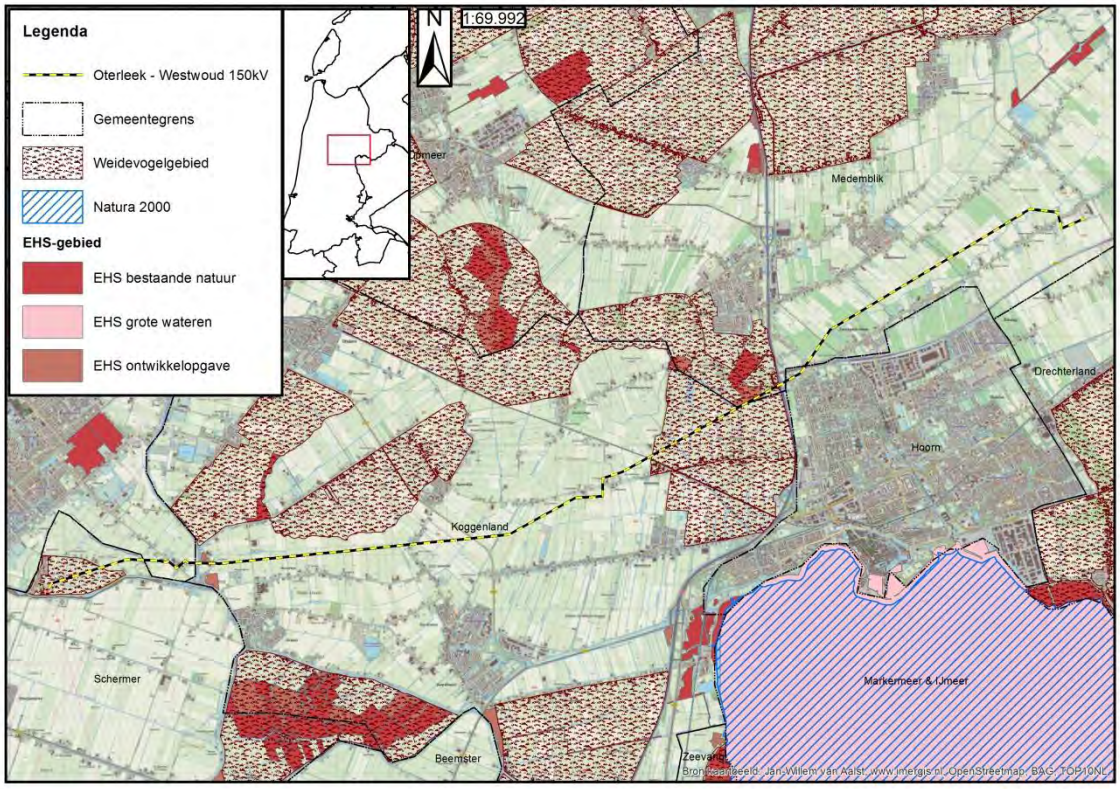

Afbeelding 4: Ligging van de 150kV-kabelverbinding Oterleek – Westwoud (geel-zwarte lijn) en planologisch beschermde gebieden (rood).

4.2 AANWEZIGHEID WEZENLIJKE WAARDEN EN KENMERKEN

Ecologische hoofdstructuur

Tabel 5 geeft een overzicht van de huidige natuurwaarden op die locaties waar het kabelverbinding de Ecologische Verbindingszone kruist. Niet alleen de huidige natuurwaarden zijn weergegeven, maar ook de ambities die de provincie heeft aangegeven voor invulling van de EHS.

Tabel 5: Huidige natuurwaarden en ambitie volgens natuurbeheerplan voor de EHS en EVZ.

Locatie	Huidige natuurwaarden volgens natuurbeheerplan	Ambitie volgens natuurbeheerplan
Rustenburg	 Vlak, groen: N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland Lijn, blauw: kabelverbinding Lijn, groen: ecologische verbindingszone: extra leefgebieden voor soorten Lijn, rood: ecologische verbindingszone: veiligstellen internationaal kwetsbare populaties	 Vlak, groen: N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland Lijn, blauw: kabelverbinding Lijn, groen: ecologische verbindingszone: extra leefgebieden voor soorten Lijn, rood: ecologische verbindingszone: veiligstellen internationaal kwetsbare populaties
Leeker-landen	 Vlak, lichtgroen: N10.02 Vochtig hooiland Vlak, donkergroen: N13.01 Vochtig weidevogelgrasland Lijn, donkerblauw: kabelverbinding Lijn, lichtblauw: ecologische verbindingszone: landschapslinten (behoud)	 Vlak, lichtgroen: N10.02 Vochtig hooiland Vlak, donkergroen: N13.01 Vochtig weidevogelgrasland Lijn, donkerblauw: kabelverbinding Lijn, lichtblauw: ecologische verbindingszone: landschapslinten (behoud)

Locatie	Huidige natuurwaarden volgens natuurbeheerplan	Ambitie volgens natuurbeheerplan
Ecologische verbindings-zones	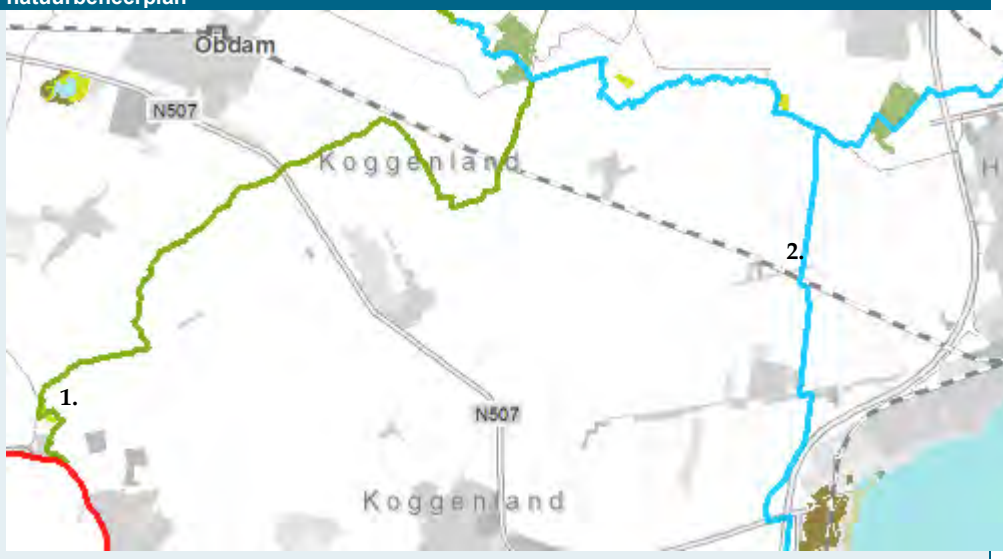	
	Op twee plaatsen is voorzien dat het kabeltracé ecologische verbindingszones (EVZ"s) kruist: 1) ecologische verbindingszone: extra leefgebieden voor soorten. EVZ lijkt gebonden aan de aanwezige watergang ter hoogte van 1. 2) ecologische verbindingszone: landschapslinten (behoud). EVZ lijkt gebonden aan brede watergang.	

Weidevogelgebieden

Tabel 6 geeft de huidige ligging van weidevogelleefgebieden langs het tracé.

Tabel 6: Huidige ligging weidevogelleefgebieden natuurwaarden en ambitie volgens natuurbeheerplan voor de EHS en EVZ.

Locatie	Weidevogelleefgebied (groen gearceerde delen)
Heerhugowaard	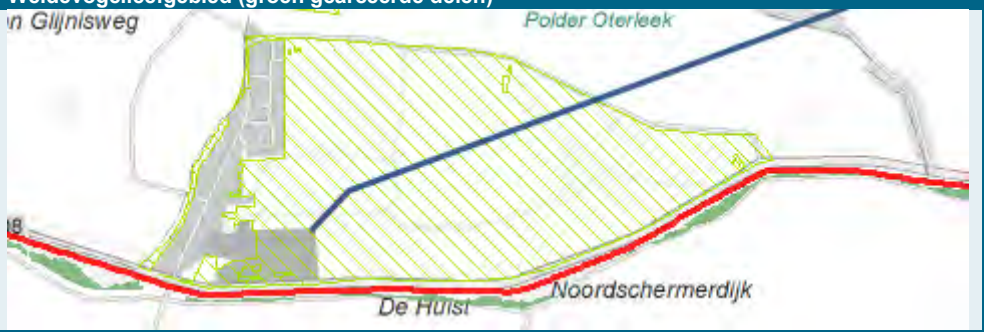

Locatie	Weidevogelleefgebied (groen gearceerde delen)
Leekerlanden	

4.3 EFFECTEN OP WEZENLIJKE WAARDEN EN KENMERKEN

Ecologische Hoofdstructuur

Tabel 7 geeft een overzicht van de effecten op de EHS en EVZ's.

Tabel 7: Overzicht van de voorziene werkzaamheden en effecten op verschillende locaties waar de kabelverbinding planologisch beschermde gebieden kruist.

Locatie	Voorziene werkzaamheden	Effecten op wezenlijk waarden en kenmerken
Rustenburg	Boorwerkzaamheden en bemaling.	Uitgangspunt is dat de werkzaamheden plaatsvinden buiten de EHS. In dat geval zijn effecten op wezenlijke waarden en kenmerken uitgesloten. De effecten van bemaling beperken zich tot de percelen waar bemalen wordt. Effecten zijn uitgesloten.
Leekerlanden	Open ontgraving en bemaling	Hoewel er binnen de EHS gewerkt wordt, is deze in de huidige situatie nog niet gerealiseerd. De ambitie is Vochtig weidevogelgrasland. Een dergelijke vegetatie wordt gekenmerkt door redelijk voedselrijke graslanden met hoge waterstanden. Het beheer is doorslaggevend voor de ontwikkeling en geschiktheid als leefgebied voor weidevogels. De werkzaamheden staan de doelstelling niet in de weg, na afronding van de werkzaamheden is het goed mogelijk om weidevogelgrasland op korte termijn te realiseren, daar het om grasland gaat en niet de aanwezigheid van specifieke plantensoorten vereist is. De effecten zijn tijdelijk. Omdat het natuurbeheertype nog niet aanwezig is, zijn effecten op wezenlijke waarden en kenmerken uitgesloten. De ontwikkeling in de toekomst van de gewenste natuurwaarden wordt niet belemmerd door de werkzaamheden.

Locatie	Voorziene werkzaamheden	Effecten op wezenlijk waarden en kenmerken
Ecologische verbindingszones	1. Boorwerkzaamheden 2. Boorwerkzaamheden 3. Bemaling	1. Ter plaatse van Rustenburg is voorzien in boorwerkzaamheden. De werkzaamheden vinden plaats buiten de EVZ: effecten op de EVZ zijn uitgesloten. Tijdens en na de werkzaamheden blijft de functie van de verbindingszone gehandhaafd. 2. Ter plaatse van bredere watergangen is voorzien in boorwerkzaamheden. De werkzaamheden vinden plaats buiten de EVZ: effecten op de EVZ zijn uitgesloten. Tijdens en na de werkzaamheden blijft de functie van de verbindingszone gehandhaafd. 3. De effecten van bemaling zijn beperkt tot die percelen waar dit plaatsvindt (percelen met open ontgraving). Effecten zijn beperkt en tijdelijk en derhalve uitgesloten.

Weidevogelleefgebieden

Voor de weidevogelleefgebieden geldt dat er sprake is van tijdelijke effecten. Tijdens de ontgravingen hebben de werkstrook en de omgeving geen functie. Weidevogelleefgebieden overlappen grotendeels met het Agrarische beheertype A01.01 Weidevogelgebied: dit zijn productieve graslanden met een aangepast maaibeheer vanwege de broedperiode van weidevogels, waarbij het mogelijk is om een deel van het jaar het land een plasdrassituatie te laten ontstaan voor vogels. De werkzaamheden staan de geldende doelstellingen niet in de weg: na de werkzaamheden is de strook weer te ontwikkelen op een manier dat deze een functie heeft voor weidevogels. Voor de effecten op weidevogels zelf, verwijzen wij naar de toetsing aan de Ffwet.

De conclusies van de beoordeling zijn opgenomen in § 6.1.

5 Natura 2000

In Nederland liggen verschillende Natura 2000-gebieden. Dit zijn gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn. Effecten of significante effecten op kwalificerende natuurwaarden zijn niet zonder meer toegestaan. Voor meer over het wettelijk kader, zie Bijlage 1.3.
Het dichtstbijzijnde Natura 2000 -gebied is Markermeer & IJmeer (zie afbeelding 5). De werkzaamheden zelf leiden tot een toename van geluid en visuele prikkels naar de omgeving. Deze effecten zijn echter niet meer merkbaar op een afstand van 3 km. Effecten zijn zeker uitgesloten omdat tussen de werkzaamheden en Natura 2000-gebieden, wegen en bebouwing aanwezig is. Transport van en naar het plangebied vindt plaats over bestaande wegen. Aangezien hier al door verkeer gebruik van wordt gemaakt, zijn effecten als gevolg van verkeersbewegingen ook uitgesloten. Verder zijn effecten in de gebruiksfase ook uitgesloten, de kabel ligt ondergronds, waardoor een vergelijkbare situatie als de huidige ontstaat. Effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden zijn uitgesloten. Deze beoordeling is te beschouwen als een voortoets conform de Natuurbeschermingswet 1998. De conclusies zijn opgenomen in § 6.1.

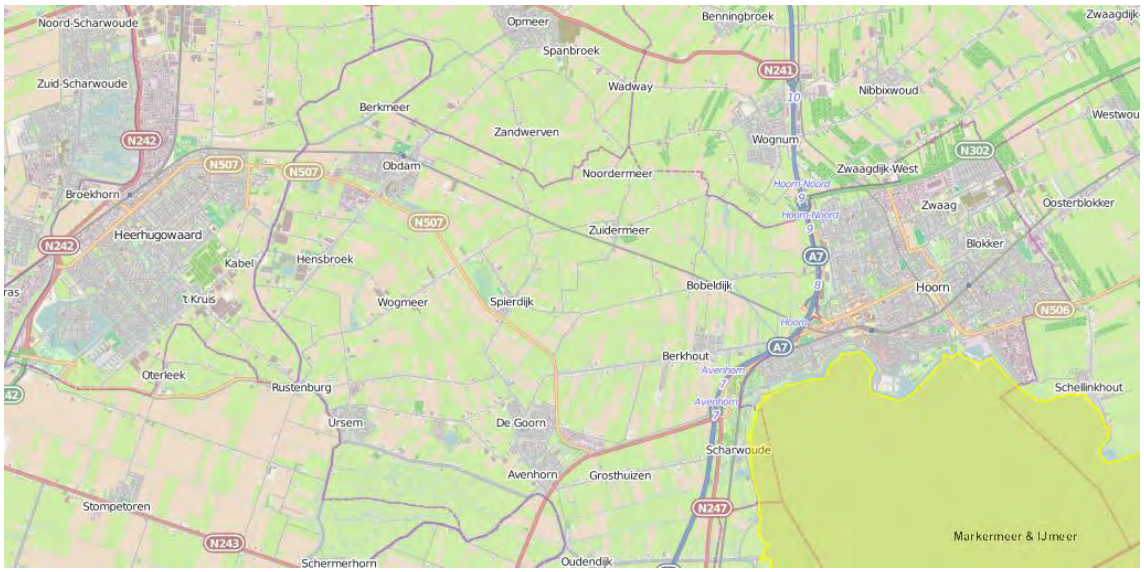

Afbeelding 5: Ligging Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer (geel).

6 Conclusie en advies

6.1 CONCLUSIES

6.1.1 FLORA EN FAUNA

Op basis van het uitgevoerde onderzoek wordt geconcludeerd dat:

- Ter plaatse van het projectgebied algemeen beschermde soorten (tabel 1) voorkomen. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling, mits men zich houdt aan de algemene zorgplicht. Schade aan deze soorten kan worden voorkomen door de zorgplicht in acht te nemen.
- De volgende beschermde soorten aanwezig zijn of worden verwacht:
  - Tabel 2: rietorchis.
  - Tabel 3: waterspitsmuis, Noordse woelmuis, meervleermuis, rugstreeppad.
  - Vogels: diverse soorten.
- Hoewel effecten op verschillende soorten zijn voorzien, zijn de effecten beperkt en tijdelijk. Door het nemen van verschillende stappen zijn effecten op soorten te voorkomen. In dat geval is geen ontheffing nodig. Op het moment dat effecten niet zonder meer uitgesloten zijn (bijvoorbeeld door de uitkomsten van vervolgonderzoek), moet wel een ontheffing worden aangevraagd en/of een gedragscode worden gebruikt. TenneT heeft sinds 2014 een goedgekeurde gedragscode. Ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen is het volgende in de gedragscode opgenomen (ARCADIS, 2014):
  - Tabel 2-soorten: Gedragscode geldt bij een overtreding van de verbodsbepalingen als vrijstelling van de ontheffingsplicht, mits deze geheel wordt nageleefd.
  - Tabel 3-soorten: De gedragscode geldt bij een overtreding van de verbodsbepalingen niet als vrijstelling, maar kan worden gebruikt als leidraad bij het aanvragen van een ontheffing.
  - Vogels: De gedragscode geldt bij een overtreding van de verbodsbepalingen niet als vrijstelling, maar kan worden gebruikt als leidraad bij het aanvragen van een ontheffing.
- In de laatste paragraaf zijn stappenplannen opgenomen, waarin is uitgelegd welke maatregelen moeten worden genomen en op welk moment een ontheffing of het gebruik van een gedragscode is vereist. Hoewel er nog geen duidelijkheid is over de noodzaak voor een ontheffing of het gebruik van een gedragscode, is vooralsnog geen belemmering voorzien in het geval wel een ontheffing vereist is. Er zijn voor de verwachte soorten voldoende maatregelen te nemen om effecten te voorkomen. Het verkrijgen van een ontheffing in de toekomst is mogelijk gezien de aard en effecten van de werkzaamheden.

6.1.2 EHS EN WEIDEVOGELLEEFGEBIEDEN

Effecten op de EHS en weidevogelgebieden als gevolg van de werkzaamheden aan de kabelverbinding zijn tijdelijk en beperkt. De wezenlijke waarden en kenmerken worden niet permanent aangetast. Het is niet nodig om in het kader van de EHS of weidevogelgebieden vervolgstappen te nemen.

6.1.3 NATURA 2000

Effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten. De beoordeling in dit rapport is te beschouwen als een voortoets conform de Natuurbeschermingswet 1998 (zie Bijlage 1.3). Omdat effecten zijn uitgesloten is geen vergunning vereist voor de werkzaamheden in dit kader.

6.2 ADVIES

In de volgende tabel is een advies voor de Ffwet gegeven. Hierbij is per soort een stappenplan uitgewerkt. De exacte uitvoering is nog niet bekend. Door hieronder de stappenplannen te volgen, is inzichtelijk te maken welke vervolgstappen genomen moeten worden en in welke gevallen een ontheffing is vereist. De stappenplannen bestaan uit genummerde stappen met een successievelijke volgorde: er moet bij stap 1 begonnen worden waarna elke keer een keuze volgt die al dan niet leidt tot een volgende stap. Het vaststellen van de aanwezigheid van de soort, vindt plaats door vervolgonderzoek. Vervolgonderzoek dient volgens bepaalde protocollen te gebeuren om ook geschikt te zijn als basis voor een ontheffingsaanvraag. De onderzoeksinspanning is afhankelijk van de soort. Verder gaan ontheffingsaanvragen gepaard met aanvullende maatregelen die nog niet beschreven zijn, omdat deze afhankelijk zijn van de aanwezigheid van soorten en mogelijkheden tot aanpassing van de werkzaamheden. Kort samengevat raden wij aan om per soort te bekijken welke stappen daadwerkelijk genomen kunnen worden en vervolgens een actieplan op te stellen. Werk de mitigerende maatregelen uit in een ecologisch werkprotocol, al dan niet op basis van het soortonderzoek. Dit werkprotocol dient tijdens de werkzaamheden altijd aanwezig te zijn op locatie. Dit geldt ook voor een eventuele ontheffing.

Tabel 8: Overzicht van de te nemen stappen voor mogelijk aanwezige beschermde soorten.

Beschermde waarde	Effect voorzien als gevolg van:	Te nemen stappen:
Rietorchis (tabel 2)	Aanleg van werkstrook.	1. Beperk de werkzaamheden tot die delen die ongeschikt zijn voor deze soort. Ongeschikt zijn akkerlanden zonder schrale, natte vegetatie, bijvoorbeeld bemeste graslanden. - Wel mogelijk: geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: neem stap 2. 2. Stel de aanwezigheid vast binnen werkstrook. - Niet aanwezig: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Wel aanwezig: neem stap 3. 3. Verleg de werkstrook tot buiten de groeiplaatsen van deze soort. - Wel mogelijk: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: neem stap 4. 4. Werk volgens de goedgekeurde gedragscode van TenneT (ARCADIS, 2014): - Wel mogelijk: voer de werkzaamheden uit als voorgeschreven. - Niet mogelijk: vraag een ontheffing aan.
Waterspitsmuis (tabel 3)	Alle werkzaamheden en aanwezigheid van	1. Onderzoek welke percelen ten westen van de A7 geschikt zijn voor deze soort. - Percelen ongeschikt: verder geen belemmering voor de

Beschermde waarde	Effect voorzien als gevolg van:	Te nemen stappen:
	materieel en personeel.	werkzaamheden. - Percelen vormen geen primair leefgebied[2] maar grenzen aan geschikt gebied: neem stap 2. - Percelen vormen primair leefgebied: neem stap 4. 2. De voortplantingsperiode van de waterspitsmuis loopt van april tot oktober, de soort is dan het meest kwetsbaar. - Het is niet mogelijk buiten de gevoelige periode te werken, neem stap 3 en begin daarmee in maart. - Het is mogelijk buiten de gevoelige periode te werken, neem stap 3 voorafgaand aan de werkzaamheden. 3. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt het werkgebied, inclusief toegangswegen kort gemaaid en kort gehouden voor de duur van de werkzaamheden. Aangezien de waterspitsmuis leeft aan wateroevers en gebruik maakt van gedekte vegetaties, is aanwezigheid in gemaaide delen buiten de primaire leefgebieden uit te sluiten en leiden de werkzaamheden niet tot effecten. 4. Verleg de werkstrook tot buiten de leefgebieden van deze soort. - Wel mogelijk: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: neem stap 5. 5. Voer vervolgonderzoek uit naar de aanwezigheid van de waterspitsmuis. Dit gaat door middel van vallenonderzoek dat plaats moet vinden in de periode 1 augustus – 1 november. - Soort is niet aanwezig: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Soort is wel aanwezig: vraag een ontheffing aan en neem maatregelen die vergelijkbaar zijn met stap 3. Ook kan de goedgekeurde gedragscode van TenneT (ARCADIS, 2013) worden gebruikt.
Noordse woelmuis (tabel 3)	Alle werkzaamheden en aanwezigheid van materieel en personeel.	1. Onderzoek welke percelen ten westen van de A7 geschikt zijn voor deze soort. - Percelen ongeschikt: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Percelen vormen geen primair leefgebied[3] maar grenzen aan geschikt gebied: neem stap 2. - Percelen vormen primair leefgebied: neem stap 4. 2. De voortplantingsperiode van de Noordse woelmuis loopt van april tot oktober, de soort is dan het meest kwetsbaar.

[2] Primaire leefgebieden: gebieden met watergangen met stilstaand tot vrij snelstromend water en een redelijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Het is belangrijk om te realiseren dat deze soort in een straal van 500 meter voor kunnen komen rond dergelijke gebieden. Het is aan het oordeel van een ter zake deskundige om in het veld te bepalen of een gebied geschikt is of niet.

[3] Primaire leefgebieden: Natte graslanden. Hoewel de soort ook gebruik kan maken van drogere gebieden, is dat naar verwachting beperkt door de aanwezigheid van veldmuizen (soorten concurreren met elkaar). Voor functioneel leefgebied moet het gebied minstens een oppervlakte hebben van 500 m2 (Dienst Regelingen, 2012).

Beschermde waarde	Effect voorzien als gevolg van:	Te nemen stappen:
		- Het is niet mogelijk buiten de gevoelige periode te werken, neem stap 3 en begin daarmee in maart. - Het is mogelijk buiten de gevoelige periode te werken, neem stap 3 voorafgaand aan de werkzaamheden. 3. Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt het werkgebied, inclusief toegangswegen kort gemaaid en kort gehouden voor de duur van de werkzaamheden. Aangezien de Noordse woelmuis leeft in natte graslanden met voldoende vegetatie en voldoende oppervlak, is aanwezigheid in gemaaide delen buiten de primaire leefgebieden uit te sluiten en leiden de werkzaamheden niet tot effecten. 4. Verleg de werkstrook tot buiten de leefgebieden van deze soort. - Wel mogelijk: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: neem stap 5. 5. Voer vervolgonderzoek uit naar de aanwezigheid van de waterspitsmuis. Dit gaat door middel van vallenonderzoek dat plaats moet vinden in de periode 1 augustus – 1 november. - Soort is niet aanwezig: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Soort is wel aanwezig: vraag een ontheffing aan en neem maatregelen die vergelijkbaar zijn met stap 3. Ook kan de goedgekeurde gedragscode van TenneT (ARCADIS, 2013) worden gebruikt.
Meervleermuis (tabel 3)	Alle werkzaamheden.	1. Voer geen werkzaamheden uit tussen zonsondergang en zonsopgang langs watergangen in de periode 1 april – 1 oktober. - Wel mogelijk: geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: neem stap 2. 2. Gebruik geen verlichting tijdens voorgenoemde werkzaamheden. - Wel mogelijk: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: neem stap 3. 3. Voer onderzoek uit naar de aanwezigheid van de meervleermuis op voorgenoemde locaties: - Niet aanwezig: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Wel aanwezig: vraag een ontheffing aan en neem maatregelen vergelijkbaar met stap 1 en 2. Ook kan de goedgekeurde gedragscode van TenneT (ARCADIS, 2013) worden gebruikt.

Beschermde waarde	Effect voorzien als gevolg van:	Te nemen stappen:
Rugstreeppad (tabel 3)	Alle werkzaamheden en aanwezigheid van materieel en personeel.	1. Beperk de werkzaamheden tot die delen die ongeschikt zijn voor deze soort. Ongeschikt zijn gebieden zonder ondiep, stilstaand water en zandige locaties. - Wel mogelijk: zie volgende stappenplan. - Niet mogelijk: neem stap 2. 2. Stel de aanwezigheid vast binnen werkstrook. - Niet aanwezig: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Wel aanwezig: neem stap 3. 3. Verleg de werkstrook tot buiten de leefgebieden van deze soort. - Wel mogelijk: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: vraag een ontheffing aan. Voor maatregelen kan de goedgekeurde gedragscode van TenneT (ARCADIS, 2013) worden gebruikt.
		1. Voorkom de aanwezigheid van ondiep water en zandig materiaal in de werkstrook. - Wel mogelijk: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: neem stap 2. 2. Plaats paddenschermen om het werkgebied. - Wel mogelijk: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: neem stap 3. 3. Controleer op de aanwezigheid van rugstreeppadden tijdens de werkzaamheden. - Niet aanwezig: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Wel aanwezig: vraag een ontheffing aan. Voor maatregelen kan de goedgekeurde gedragscode van TenneT (ARCADIS, 2013) worden gebruikt.
Broedvogels (vogels)	Alle werkzaamheden en aanwezigheid van materieel en personeel.	1. Voer de werkzaamheden uit buiten het broedseizoen. - Wel mogelijk: geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: neem stap 2. 2. Maai de werkstrook bij aanvang van de werkzaamheden en houd deze kort. - Wel mogelijk: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Niet mogelijk: neem stap 3. 3. Controleer de werkstrook op aanwezigheid van broedende vogels: - Niet aanwezig: verder geen belemmering voor de werkzaamheden. - Wel aanwezig: voer geen werkzaamheden uit op de locatie van het nest en op een afstand van 50 meter. Het is voor het verstoren van broedende vogels niet mogelijk een ontheffing aan te vragen.

Bronnen

- ARCADIS, 2014. Gedragscode Flora- en Faunawet *Definitief t.b.v. goedkeuring door de Staatssecretaris van EZ.* In opdracht van TENNET TSO B.V. Kenmerk 076594462:0.16 – Definitief, d.d. 18 februari 2014. Goedgekeurd op 21 juli 2014.
- Dienst Regelingen, 2012. Soortenstandaard Noordse woelmuis | *Microtus oeconomus arenicola.* Soortenstandaard | December 2012
- Liandon, 2010. Quickscan Flora en fauna *Ten behoeve van een 150kV-kabelverbinding van 150kV-station Oterleek naar 150kV-station Westwoud tot aan Rijksweg A7 bij Hoorn*. In opdracht van TenneT TSO B.V. Kenmerk TECOFF09-1084-2, d.d. 28-01-2010.
- Liandon, 2012. Bureaustudie Flora en fauna *Ten behoeve van een 150kV-kabelverbinding van 150kV-station Oterleek naar 150kV-station Westwoud tot aan Rijksweg A7 bij Hoorn.* In opdracht van TenneT TSO B.V. D.d. 27-02-2012.
- Liandon, 2013a. Hoogspanningsverbinding Oterleek - Westwoud Jaargemiddelde 0,4 microtesla magneetveldzone ter hoogte van mast 28, 29 en 30. Duiven: Liandon.
- Liandon, 2013b. Memo: werkzaamheden in weidevogelgebieden. Kenmerk RTO-035/SOM, d.d. 18-01-2013.
- Provincie Noord-Holland, 2007. Provinciaal Blad, Besluit van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland van 17 december 2007, nr. 2007-76280 tot bekendmaking van de vaststelling van de beleidsregel compensatie natuur en recreatie Noord- Holland, 17 december 2007.
- Provincie Noord-Holland, 2014a. Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 3 februari 2014, tot vaststelling van de Provinciale Ruimtelijke Verordening.
- Provincie Noord-Holland, 2014b. Ontwerp Natuurbeheerplan 2015 Noord-Holland. Vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 22 april 2014.
- Provincie Noord-Holland, z.j. Handreiking ruimtelijke bescherming en compensatie natuur en recreatie.
- Roodhart, C. & Woersem, I. van, 2013.Memo: Ecologisch werkprotocol voor 150kV-station traject Oterleek-Westwoud. Kenmerk BL-RD20130008, d.d. 04-03-2013.

Websites

- Libellennet. Verkregen op 21 juli 2014, van www.libellennet.nl
- Ravon. Verkregen op 21 juli 2014, van www.ravon.nl
- Sovon. Verkregen op 21 juli 2014, van www.sovon.nl
- Telmee. Verkregen op 21 juli 2014, van www.telmee.nl
- Vleermuisnet. Bevordering van kennis over vleermuizen. Verkregen op 21 juli 2014, van www.vleermuis.net
- Vlinderstichting. Verkregen op 21 juli 2014, van www.vlinderstichting.nl
- Vlindernet. Verkregen op 21 juli 2014, van www.vlindernet.nl
- Waarneming.nl. Verkregen op 21 juli 2014, van www.waarneming.nl
- Zoogdiervereniging. Verkregen op 21 juli 2014, van www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1 Wettelijk- en beleidskader

Bijlage 1.1 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (2002) regelt de bescherming van in het wild voorkomende planten en dieren. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld (algemene verbodsbepalingen, artikelen 8 t/m 12). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 2). Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren. In de Flora- en faunawet zijn de soortbeschermingsbepalingen uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn geïmplementeerd. De Flora- en faunawet heeft dan ook belangrijke consequenties voor ruimtelijke plannen. De interpretatie van de wet is in 2009 aangescherpt.

Algemene zorgplicht, artikel 2 Flora- en faunawet

In het kader van de Flora- en faunawetgeving geldt dat alle dieren en planten een zekere mate van bescherming genieten, omdat hun bestaan op zichzelf waardevol is, zonder te kijken welk nut de dieren en planten voor de mens kunnen hebben. Dit wordt de intrinsieke waarde genoemd. Vanuit deze intrinsieke waarde is de algemene zorgplicht als vorm van “basisbescherming” opgenomen (artikel 2). Hierin staat dat iedereen voldoende zorg in acht dient te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en hun leefomgeving. Ook mag men het welzijn van dieren niet onnodig aantasten en dieren onnodig laten lijden. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dier- en plantensoorten, ook voor de soorten die niet als beschermde soort aangewezen zijn onder de Flora- en faunawet. Het is een aanvulling op de algemene verbodsbepalingen die uitsluitend betrekking hebben op beschermde soorten. Het artikel biedt de mogelijkheid om op te treden tegen ongewenste handelingen tegenover beschermde dieren en planten, welke niet nadrukkelijk in één van de verbodsbepalingen zijn genoemd. Er bestaat geen wettelijke sanctie op overtreding. Wel kunnen activiteiten door de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) worden stilgelegd.

Verbodsbepalingen

De algemene verbodsbepalingen, die handelingen verbieden die het voortbestaan van planten en diersoorten mogelijk in gevaar brengen, is een belangrijk onderdeel van de Flora - en faunawet. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten zoveel mogelijk met rust worden gelaten. De belangrijkste, voor ruimtelijke plannen relevante wettelijke bepalingen staan hieronder genoemd.

Algemene verbodsbepalingen Flora- en faunawet (artikelen 8 t/m 12)

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Vrijstelling en ontheffing

Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze leiden tot overtreding van algemene verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen te nemen zijn om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een vrijstelling, wordt door het Ministerie van Economische Zaken (EZ) goedkeuring gegeven aan de mitigerende maatregelen of is het mogelijk van de minister van EZ ontheffing van de algemene verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Ten aanzien van de criteria die voor vrijstellingen en ontheffingen gelden, zijn verschillende groepen soorten onderscheiden (Tabel 1, 2 en 3). Deze groepen worden benoemd in het "Besluit van 28 november 2000, houdende regels voor het bezit en vervoer van en de handel in beschermde dier- en plantensoorten", kortweg genoemd "Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten". Dit besluit heeft de status van een AMvB. Onderstaande heeft betrekking op vrijstellingen en ontheffingen voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Voor andere activiteiten gelden andere regels.

Tabel 9: Beschermingscategorieën AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1	Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10.
Tabel 2	Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10.
Tabel 3	Soorten van bijlage 1 van AmvB	Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: 1. er geen andere bevredigende oplossing bestaat; 2. er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: *dwingende reden van groot openbaar belang; *ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin van de beschermde soort); *enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; *er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; *er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Categorie		Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 3	Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: 1. er geen andere bevredigende oplossing bestaat; 2. er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: *dwingende reden van groot openbaar belang Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang “ruimtelijke ontwikkeling en inrichting”. Volgens de AMvB kan dit wel, echter recente uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is; *enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; *er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; *er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (EZ hanteert nu de term “Positieve Afwijzing”). Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt voor vogels een afwijkend beschermingsregime. De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- geen andere bevredigende oplossing voor handen is;
- tevens sprake is van één van de volgende belangen:
  - Bescherming van flora en fauna.
  - Veiligheid van luchtverkeer.
  - Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing wordt verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan bovenstaande voorwaarden. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkómen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen is overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) uit te voeren of aan te laten vangen.

Jaarrond beschermde nesten

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde “vaste rust- of verblijfsplaats”. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de

algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de "aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten" en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 10: Categorieën broedvogels met jaarrond beschermde nestplaats.

Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Plicht om vooraf te toetsen

Bij de ontwikkeling van plannen voor ruimtelijke ingrepen of voornemens voor het uitvoeren van werkzaamheden, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er mogelijke nadelige consequenties voor beschermde inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Deze moet tijdens de uitwerking van zijn plannen of tijdens het plannen van werkzaamheden het volgende in kaart brengen:

- Welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Heeft het realiseren van het plan of de uitvoering van geplande werkzaamheden gevolgen voor deze soorten?
- Zijn deze gevolgen strijdig met de algemene verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Is het mogelijk het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aan te passen dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden, of zodanig uit te voeren worden dat de invloed op beschermde soorten verminderd of opgeheven wordt?
- Is, voor de uitvoering van plannen of werkzaamheden, vrijstelling mogelijk of ontheffing (artikel 75 van de Flora- en faunawet) van de verbodsbepalingen vereist betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving (tabel 3, soorten van bijlage 1, AMvB)?
- Is er, op basis van een gedegen maatregelenpakket ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen, zicht op een beschikking van het ministerie waarin goedkeuring wordt gegeven voor dit maatregelenpakket (EZ hanteert nu de term "Positieve Afwijzing", eerder werd een ontheffing afgegeven) (tabel 3, soorten van Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn)?
- Welke voorwaarden zijn verbonden aan vrijstellingen of ontheffingen en welke consequenties heeft dit voor de uitvoering van het plan?

Bijlage 1.2 Ecologische Hoofdstructuur

Wettelijke bescherming EHS

In de Nota Ruimte is op landelijk niveau de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vastgelegd. Dit netwerk bestaat uit verbindingszones en beschermde reservaten en Natura 2000-gebieden. Het doel van de EHS is het vergroten en verbinden van natuurgebieden. Door deze verbindingen vindt uitwisseling plaats van planten en dieren tussen gebieden. Met ingang van 1 oktober 2012 is de Ecologische Hoofdstructuur juridisch geborgd in titel 2.10 van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro). Binnen deze gebieden zijn geen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk die strijdig zijn met de wezenlijke kenmerken en waarden van het natuurgebied (nee, tenzij-regime). Het kan zijn dat ruimtelijke ontwikkelingen die een negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied, toch moeten doorgaan vanwege het grote belang ervan. In dat geval wordt de schade aan de natuur gecompenseerd op een manier die bijdraagt aan het creëren van een robuuste EHS. De wezenlijke kenmerken en waarden worden o.a. gevormd door de natuurbeheertypen en ambities die in het Natuurbeheerplan 2015 zijn vastgelegd. Naar verwachting nemen Gedeputeerde Staten in september 2014 een besluit over het definitieve Natuurbeheerplan 2015. Bij aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden kan een ontwikkeling doorgang vinden mits:

- Er sprake is van een groot openbaar belang.
- Er geen reële andere mogelijkheden zijn.
- En de negatieve effecten waar mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

De ligging van de EHS, de ecologische verbindingszones en het weidevogelleefgebied is opgenomen in twee documenten: De Structuurvisie en het Natuurbeheerplan.
De wezenlijke kenmerken en waarden zijn in elk gebied gedefinieerd als de “in een gebied aanwezige natuurwaarden en, voor gebieden met een bestemming natuur, tevens de potentiële natuurwaarden, de daarvoor vereiste bodem- en watercondities en de voor het gebied kenmerkende landschapsstructuur en belevingswaarden. Voor gronden die grenzen aan de EHS, maar daar zelf buiten liggen, gelden geen beperkingen. De EHS heeft, in tegenstelling tot Natura 2000-gebieden, geen ‘externe werking’ die een toets van gebruik aangrenzend aan het natuurgebied verplicht stelt” (provincie Noord-Holland, 2014b).

Weidevogelgebieden maakten voorheen deel uit van de PEHS (Provinciale Ecologische Hoofdstructuur: EHS, weidevogelgebied en ecologische verbindingszones). De weidevogelgebieden zijn “agrarische gebieden die actuele of potentiële waarde hebben voor de weidevogels. Voortzetting van het agrarisch gebruik is een vereiste voor behoud of ontwikkeling van die waarden. Binnen het totale areaal is voor een beperkt aantal hectares (rijks)geld beschikbaar voor het afsluiten van overeenkomsten voor actief weidevogelbeheer. Planologische bescherming en compensatie zijn daarom voor deze categorie gebieden onmisbare aanvullende instrumenten om de weidevogels daadwerkelijk te kunnen beschermen” (Provincie Noord-Holland, z.j.) .

Toepassing beleidskaders

Het nee, tenzij-beleid betekent dat bestemmingsplannen in principe geen bestemmingen en regels toestaan die ruimte geven voor ruimtelijke ontwikkelingen die de wezenlijke kenmerken en waarde van de EHS significant aantasten. Hieronder zijn de spelregels van de EHS schematisch weergegeven.

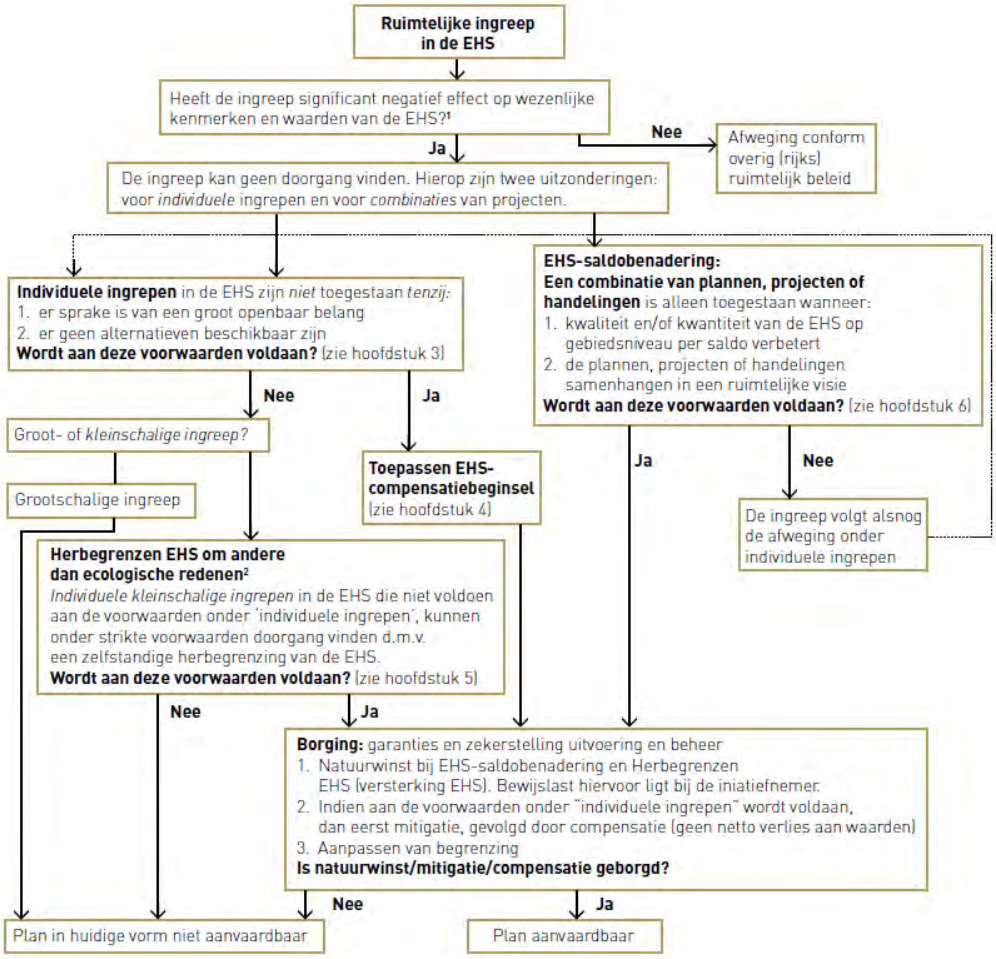

[1] Het gaat hier om het effect van de ingreep zelf en niet om een netto of reeds gesaldeerd effect. Indien de ingreep plaatsvindt in een Natura 2000 gebied gelden aanvullende regels (zie ook hoofdstuk 7).
[2] Een andere maatwerkmogelijkheid in de EHS is herbegrenzen om ecologische redenen. Deze mogelijkheid wordt beschreven in hoofdstuk 5, maar komt niet terug in dit schema, omdat er geen ruimtelijke ingreep aan ten grondslag ligt.

Afbeelding 6: Schematische weergave van de Spelregels EHS.

Natuurcompensatie is van toepassing bij vaststelling, wijziging of uitwerking van bestemmingsplannen die ter goedkeuring worden voorgelegd aan GS over ruimtelijke ingrepen in de EHS, een weidevogelgebied dan wel een ecologische verbindingszone.
De regelgeving voor natuurcompensatie is verankerd in de Beleidsregel compensatie natuur en recreatie Noord-Holland (Provincie Noord-Holland, 2007).
Voor een gebied dat als EHS is begrensd, maar (nog) een agrarische bestemming heeft, moet bij toepassing van het 'nee, tenzij-beginsel' rekening worden gehouden met de actuele natuurwaarden, dat zijn de natuurwaarden die al aanwezig zijn, en de potentiële natuurwaarden, de natuurwaarden die in het gebied kunnen worden ontwikkeld. Bij bepaling van de compensatieplicht wordt alleen rekening gehouden met de actuele natuurwaarden in het gebied (Provincie Noord-Holland, 2014a).
Zowel EHS als weidevogelleefgebied kent een eigen planologisch beschermingsregime. Een 'dubbele compensatieplicht' is echter uitgesloten. De compensatieplicht van EHS is gelijk aan of zwaarder is dan die van weidevogelgebied. Bij cumulatie gaat de compensatieplicht van EHS voor (Provincie Noord-Holland, 2014a).

Inhoudelijke eisen aan compensatie

- Compensatie van de oppervlakte met directe effecten
- Uitgangspunt is: géén netto verlies aan wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende gebied in termen van areaal, kwaliteit en samenhang.
- Fysieke compensatie dient plaats te vinden aansluitend of nabij het aangetaste gebied.
- De compensatie kan niet worden aangewend om regulier beleid, d.w.z. vastgestelde beleidsdoelen (zoals natuurontwikkeling EHS) al dan niet versneld te realiseren.
- In het vervangend areaal dient een basisinrichting te worden gerealiseerd, waarbij de verloren gegane waarden weer kunnen worden ontwikkeld, c.q. zich kunnen ontwikkelen; voor bos betekent dit met name de aanplant van jonge bomen.
- Om in geval van compensatie de samenhang in de EHS te waarborgen en dezelfde ecologische kwaliteit te realiseren kan het nodig zijn het areaal dat verloren gaat te compenseren met een groter areaal.
- Voor het kwaliteitsverlies van de bestaande natuurwaarden gedurende de ontwikkelingsperiode van het vervangende gebied wordt een toeslag op de fysieke compensatie berekend, zowel in oppervlak, als in extra budget om de extra kosten tijdens de beginjaren van omvormingsbeheer te ondervangen. Hiertoe worden vier categorieën onderscheiden:
  - Natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag in oppervlak.
  - Tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer.
  - Tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak, plus de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer.
  - Bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar, is er een grote onzekerheid over het weer ontwikkelen van de verloren gegane kwaliteit. In die situatie moet van geval tot geval worden bekeken of, en zo ja, hoe de zeldzame kwaliteit weer kan worden geregenereerd.
- In bijzondere gevallen kan gemotiveerd van bovenstaande richtlijn worden afgeweken.
- Indien de verloren gegane kwaliteiten niet weer kunnen worden ontwikkeld (bijvoorbeeld vanwege een zeer lange ontwikkelingsduur, of vanwege het ontbreken van geschikte omstandigheden buiten de EHS), dienen kwalitatief gelijkwaardige waarden te worden gerealiseerd.
- Indien volledige fysieke compensatie binnen de gestelde termijn onmogelijk is, wordt onderzocht of een deel van de benodigde fysieke compensatie wèl gerealiseerd kan worden. Voor het overblijvende deel wordt financiële compensatie geboden.
- Voor watergebieden zal, indien fysieke compensatie (vervangend areaal) niet mogelijk is, compensatie bij voorkeur gezocht worden in het opwaarderen van de natuurkwaliteit of de ecologische samenhang van de rest van het watergebied.
- Indien mitigerende maatregelen mogelijk zijn (bijvoorbeeld het plaatsen van geluidsschermen bij snelwegen) maar ernstig botsen met ander beleid (bijvoorbeeld ten aanzien van landschap of cultuurhistorie), kan worden overwogen of compensatie de voorkeur verdient boven mitigatie.

Bijlage 1.3 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurbeschermingswet 1998

In Nederland hebben veel natuurgebieden een beschermde status onder de Natuurbeschermingswet 1998 gekregen. Daarbij onderscheiden wij twee categorieën beschermingsgebieden:

- Natura 2000-gebieden.
- Beschermde natuurmonumenten.

Natura 2000

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn aangewezen/aangemeld. De Europese Unie heeft deze twee richtlijnen vastgesteld die moeten zorg dragen voor de bescherming van de belangrijkste Europese natuurwaarden: de Vogelrichtlijn uit 1979 en de Habitatrichtlijn uit 1992. Hoewel het om twee afzonderlijke richtlijnen gaat, worden ze vanwege hun overeenkomsten vaak in één adem genoemd. Men spreekt dan over de 'Vogel- en Habitatrichtlijn'.
De Europese Unie heeft alle Vogel- en Habitatrichtlijngebieden ondergebracht in een samenhangend netwerk 'Natura 2000'.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn bestaat uit een lijst van zeldzame of bedreigde vogelsoorten.
De leefgebieden en belangrijke overwinteringsgebieden voor deze soorten worden aangewezen als speciale beschermingszones (Vogelrichtlijngebieden).

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn heeft tot doel bij te dragen aan het waarborgen van de biologische diversiteit door het in stand houden van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna (uitgezonderd vogels) op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop de richtlijn van toepassing is. De richtlijn onderscheidt daarbij te beschermen gebieden en te beschermen soorten.

Instandhoudingsdoelstellingen

Voor Natura 2000-gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen komen. Om dit toetsbaar te maken, kent de Natuurbeschermingswet 1998 voor projecten en andere handelingen die mogelijk gevolgen voor soorten en habitats van de betreffende gebieden hebben (inclusief externe werking), een vergunningplicht. Verlening van een vergunning voor een project is alleen aan de orde wanneer zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied niet in gevaar komen. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken èn wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang. Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking, zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt (de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen). Redenen van economische aard kunnen ook gelden als dwingende reden van groot openbaar belang. Als prioritaire soorten of habitats deel uitmaken van de instandhoudingsdoelstellingen zijn redenen van economische aard alleen geldig na goedkeuring door de Europese Commissie. Voor plannen is het niet mogelijk om een vergunning aan te vragen. Het plan of delen van het plan dienen concreet uitgewerkt te worden tot een project voordat het mogelijk is een vergunning aan te vragen.

Voormalige Beschermde Natuurmonumenten
Naast deze Natura 2000-gebieden kent de Natuurbeschermingswet ook Beschermde Natuurmonumenten. Sinds de inwerkingtreding van de (oude) Natuurbeschermingswet zijn 188 gebieden aangewezen als Beschermd Natuurmonument of Staatsnatuurmonument. Door de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 verdwijnt het verschil tussen Beschermde en Staatsnatuurmonumenten. Deze gebieden vallen momenteel onder de noemer van Beschermde Natuurmonumenten. Een deel van de Beschermde Natuurmonumenten vallen samen met Natura 2000-gebieden. Voor de overlappende delen geldt bij definitieve aanwijzing van de Natura 2000-gebieden het toetsingskader van artikel 19 van de Natuurbeschermingswet 1998 voor Natura 2000-gebieden. De oude doelen worden in het nieuwe aanwijzingsbesluit voor het Natura 2000-gebied opgenomen. Hieraan wordt getoetst maar met een lichter regime dat valt onder artikel 16. Alleen als de oude doelen zijn opgenomen als instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000-gebied vallen deze onder artikel 19, in veel gevallen is dat echter niet zo.

Beschermd Natuurmonument
Waar de gebieden niet samen vallen, blijven Beschermde Natuurmonumenten in stand en vallen onder het toetsingskader van artikel 16 van de Natuurbeschermingswet 1998, dat hieronder wordt toegelicht. Het gaat hierbij om 66 gebieden. De status Beschermd Natuurmonument betekent dat het zonder vergunning verboden is om handelingen te verrichten die schadelijk kunnen zijn voor dat natuurmonument.
Het gaat om handelingen die significante gevolgen kunnen hebben (ook bij twijfel) voor het natuurschoon, voor de natuurwetenschappelijke betekenis of voor dieren en planten in dat gebied. Tenzij er zwaarwegende openbare belangen zijn ('dwingende reden van openbaar belang') die het verlenen van een vergunning 'noodzaken'. In tegenstelling tot de afweging bij een Natura 2000-gebied, hoeft hier geen alternatievenonderzoek plaats te vinden.
Bij Beschermde Natuurmonumenten ontbreken de instandhoudingdoelen als toetsingskader voor mogelijke effecten, zoals bij de Natura 2000-gebieden. Het aanwijzingsbesluit van een Beschermd Natuurmonument bevat echter een overzicht van de te behouden natuurwaarden. Het toetsingskader en het traject tot vergunningverlening is vergelijkbaar met dat van de Natura 2000-gebieden, maar bij het uitblijven van aanzienlijke effecten (waarvoor bij Natura 2000-gebieden een ADC-toets is vereist) gelden minder strenge regels.

Voor handelingen buiten het Beschermde Natuurmonument (voor zover aangewezen voor de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998), met mogelijke significante effecten op het gebied, is het begrip 'externe werking' van toepassing (art. 65 Natuurbeschermingswet). Dit betekent dat de vergunningplicht ook van toepassing is op handelingen met mogelijke negatieve gevolgen buiten een Beschermd Natuurmonument. Daarnaast is de zorgplichtbepaling (art. 19l Natuurbeschermingswet 1998) van toepassing.

Deze zorgplicht houdt onder andere in dat als een maatregel wordt ondernomen waarvan het vermoeden bestaat dat deze nadelig is voor de natuurwaarden van het gebied, deze maatregel niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om gevolgen te voorkomen of te beperken.

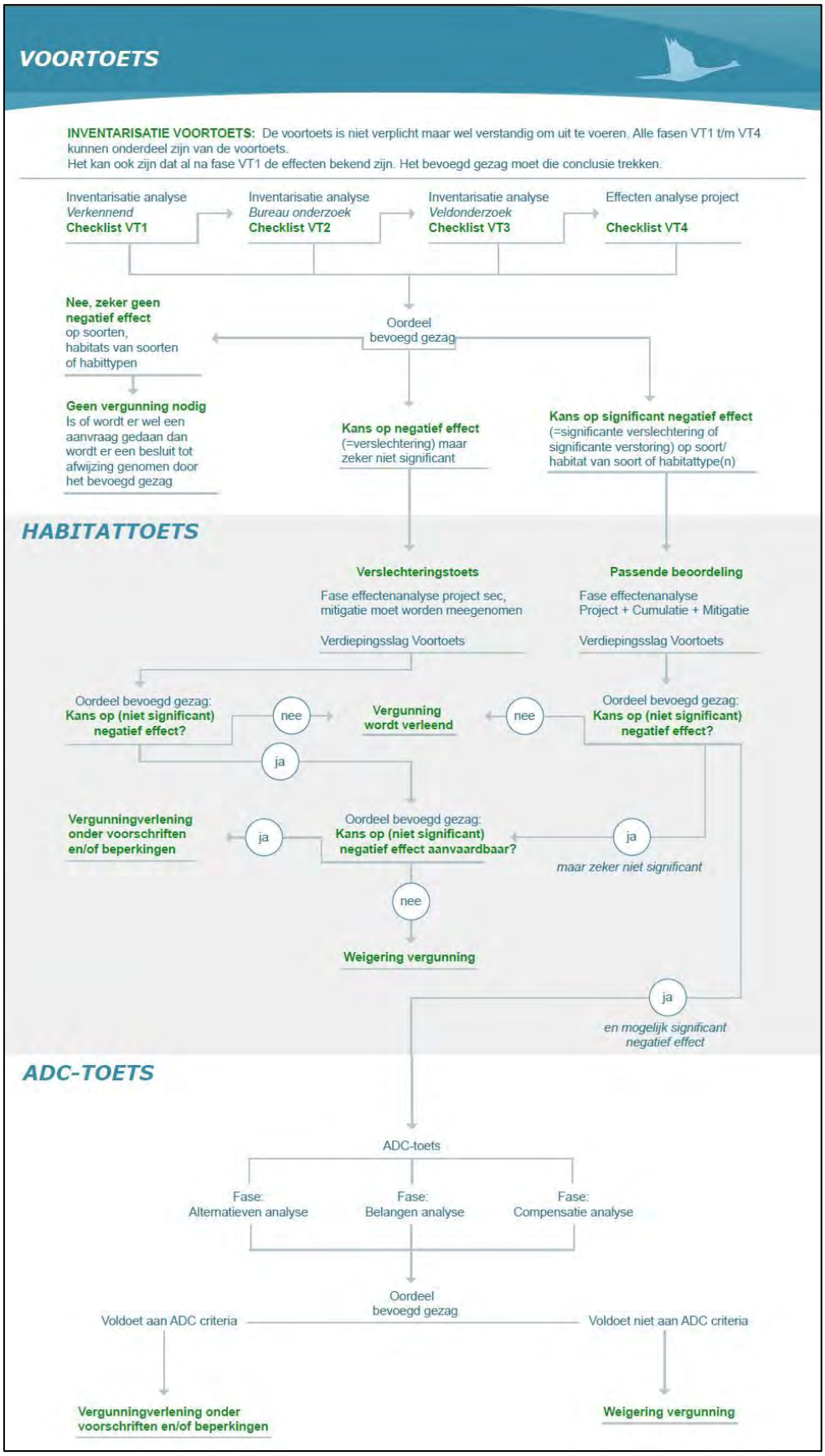

Afbeelding 7: Schematische weergave vergunningverlening in het kader van Natura 2000 (website Regiebureau Natura 2000).

Onderzoek vergunningverlening Natura 2000

De Natuurbeschermingswet 1998 kent twee routes voor het verlenen van een vergunning. Als er sprake is of kan zijn van significante verstoring van soorten en/of significante verslechtering van de kwaliteit van habitats, is een Passende Beoordeling vereist. Als wel verslechtering van de kwaliteit van habitats optreedt, maar deze zeker niet significant is, kan worden volstaan met een Verslechteringstoets. Als er geen sprake is van de verslechtering van de kwaliteit van habitats en hoogstens sprake is van niet-significante verstoring van soorten, kan een Natuurbeschermingswetvergunning verleend worden.
In dat geval hoeft er ook geen nader onderzoek gedaan te worden. Afbeelding 7 geeft het bovenstaande schematisch weer. Overigens is het alleen mogelijk om vergunningen aan te vragen voor projecten. Voor plannen is dit niet mogelijk. Plannen dienen eerst concreet uitgewerkt te worden, zodat deze op projectniveau getoetst kunnen worden en een vergunningsaanvraag mogelijk is.

Bijlage 2 Verspreidingsgegevens beschermde soorten

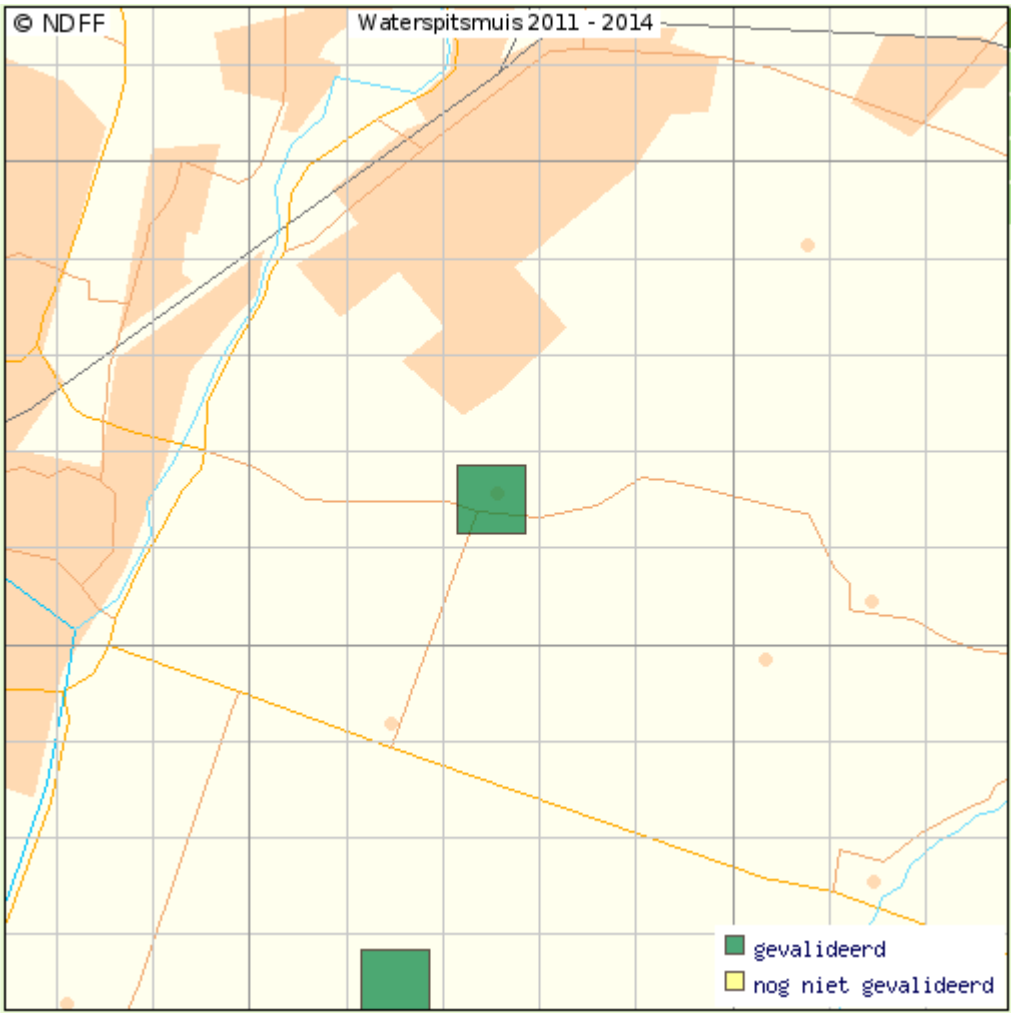

Figuur 1: Verspreidingsgegevens waterspitsmuis

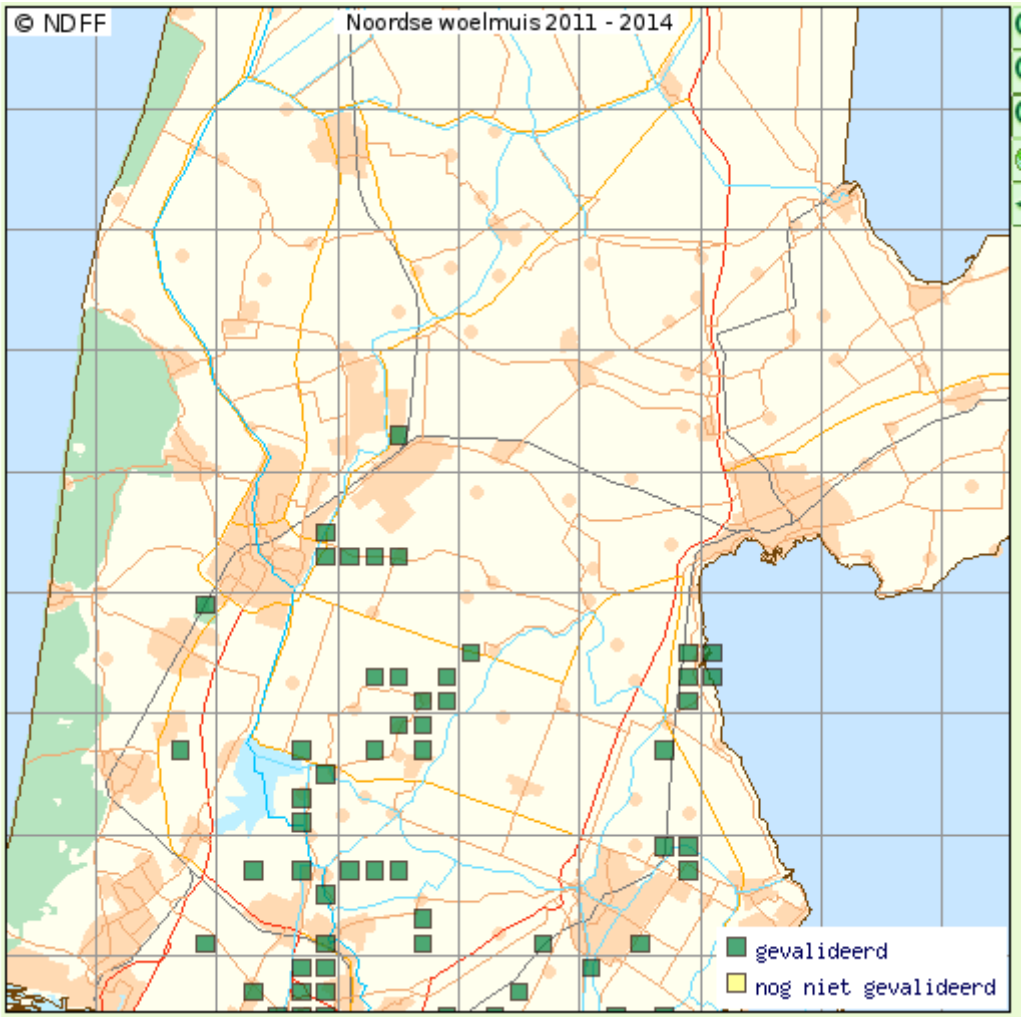

Figuur 2: Verspreidingsgegevens Noordse woelmuis

Figuur 3: Verspreidingsgegevens steenmarter (2014)

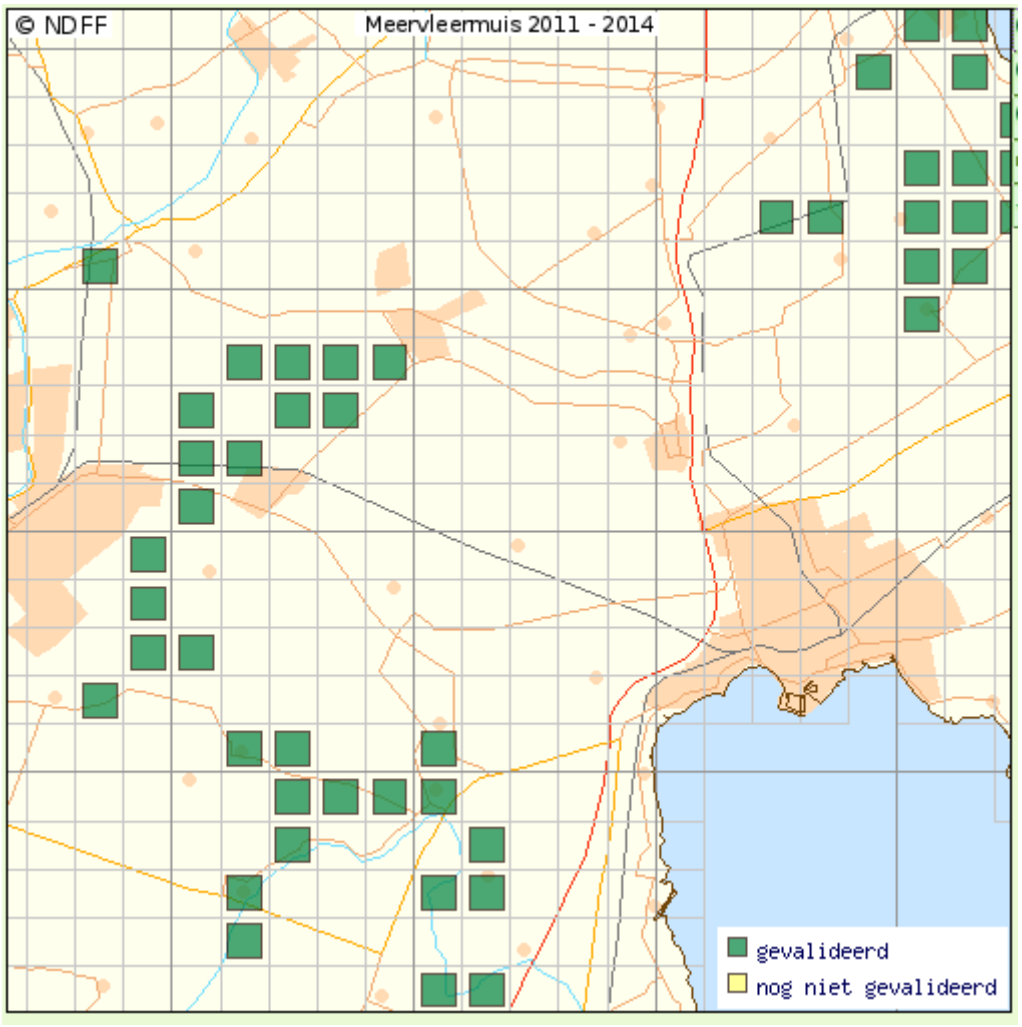

Figuur 4: Verspreidingsgegevens meervleermuis

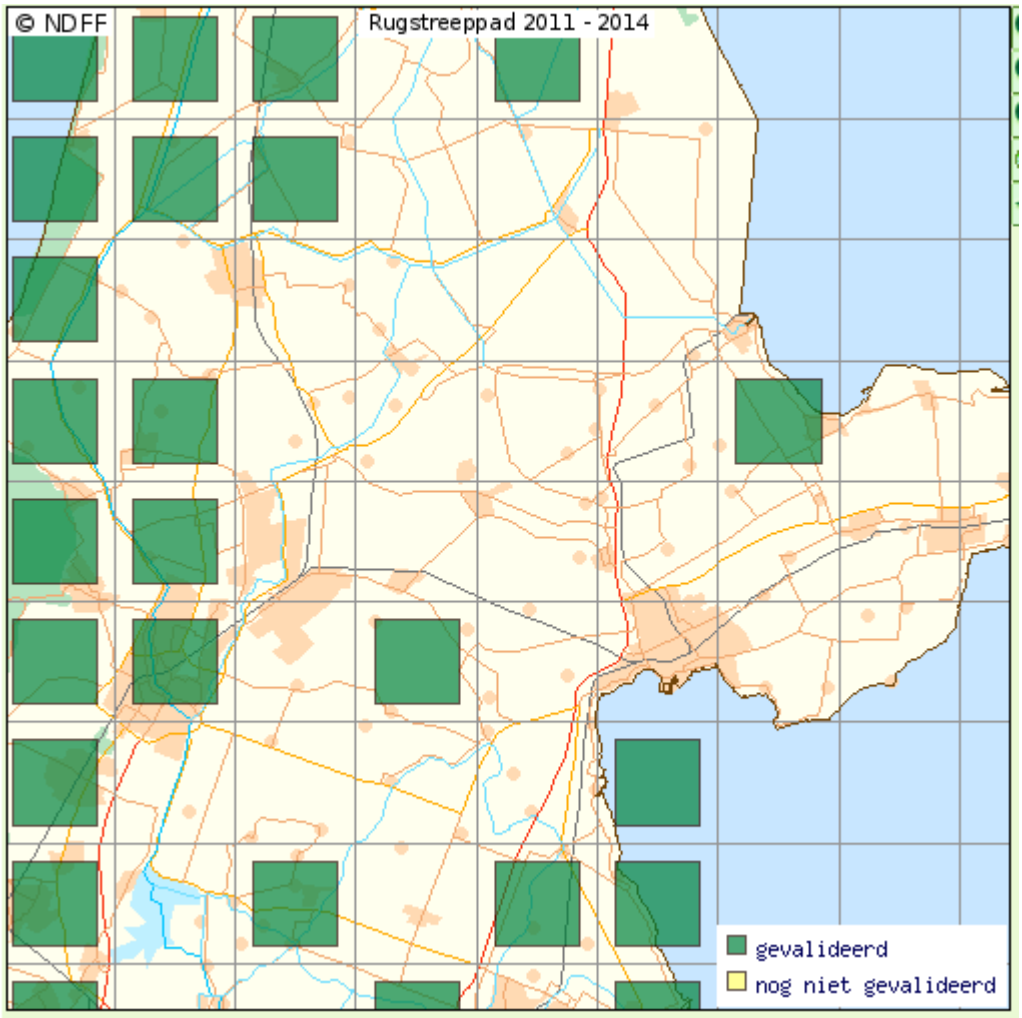

Figuur 5: Verspreidingsgegevens rugstreeppad

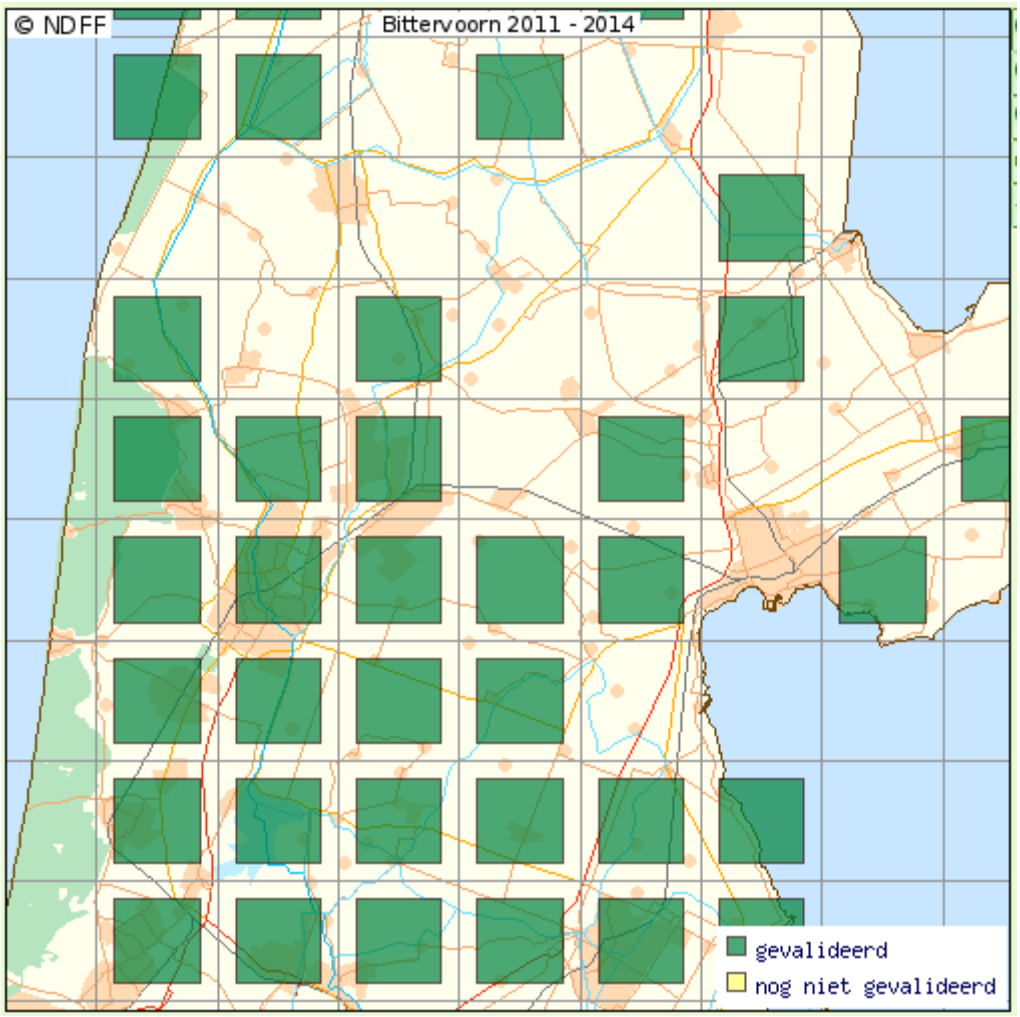

Figuur 6: Verspreidingsgegevens bittervoorn

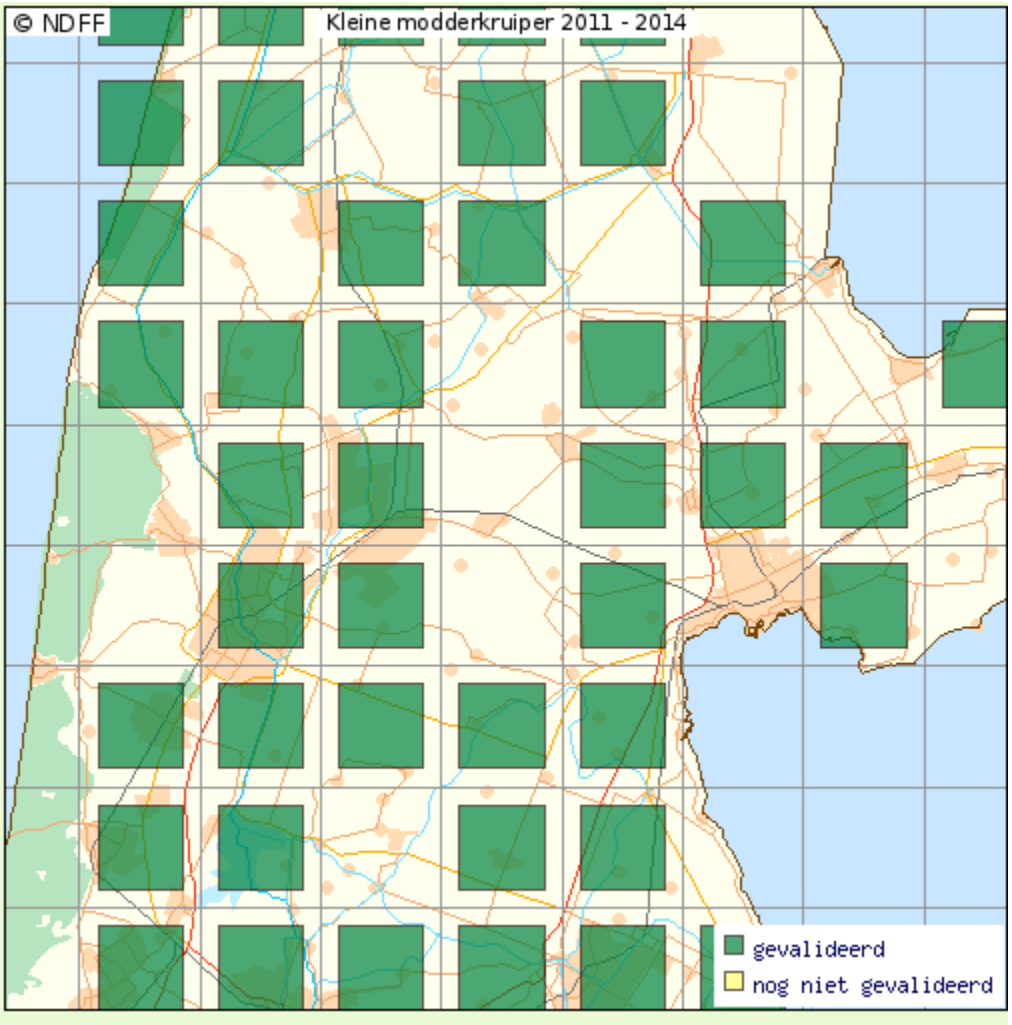

Figuur 7: Verspreidingsgegevens kleine modderkruiper

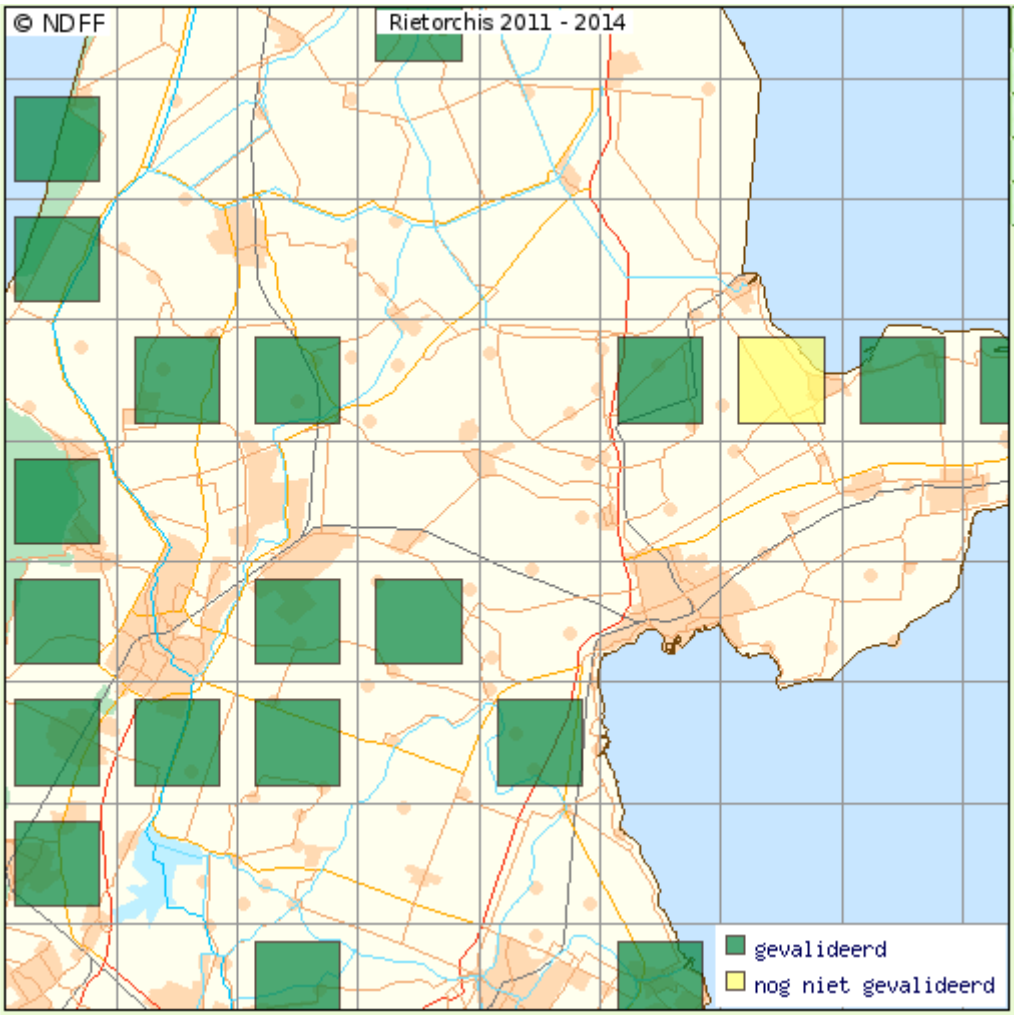

Figuur 8: Verspreidingsgegevens rietorchis

Bijlage 3 Uitwerking van de werkzaamheden kabelverbinding

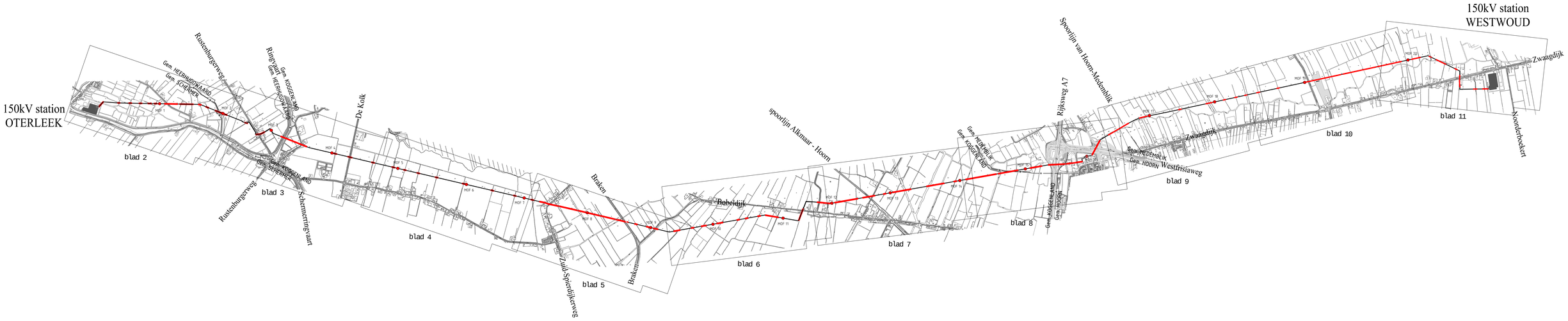

VERKLARING :

TE LEGGEN 150kV KABEL + 2x040mm PE BUIS
AAN TE BRENGEN BUIZEN d.m.v. HOR. GESTUURDE BORING
GEMEENTEGRENS

							Schaal: 1:20.000 Formaat: 1189x594	Maatvoering: CR Aan: Hoorn
							Fase: Uitvoering	
							Status: Definitief	
					Datum	Naam	Aanleg 150kV verbinding Oterleek-Westwoud	
				Gez.	03-12-2014	H.G.	Gemeente: Schermer, Heerhugowaard	
				Gec.	03-12-2014	S.	Koggenland, Medemblik, Hoorn	
				Gec.			Liandon onderdeel van alliander	RTO-120-00
								Blad 1/12
Wijziging	Datum	Gem.	Gec.					

Plot datum: 03-Dec-2014, 12:45

Tekening No.: T:\Projectmappen_Aanleg\RTO 120 00.Dwg
Layout: Blad 1

Detail A
schaal 1:250
bos
Veld 1563
Toekomstige fundatie
Detail A
150kV station
OTERLEEK
mast 1
mast 2
mast 3
mast 4
mast 5
mast 6
G1
3x965m
1
3x961m
3x961m
2
3x874m
SLUIT AAN BLAD 3
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.110m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 1)
volgens standaardprofiel B
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.50m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 2)
volgens standaardprofiel A
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 3)
volgens standaardprofiel A
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 4)
volgens standaardprofiel A
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.50m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 5)
volgens standaardprofiel A
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.50m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 6)
volgens standaardprofiel A
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.190m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 7)
volgens profiel C
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.200m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 8)
volgens standaardprofiel B
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 9)
volgens standaardprofiel A
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.50m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 10)
volgens standaardprofiel A
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.100m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 11)
volgens standaardprofiel B
AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 12)
volgens standaardprofiel A
F 334
F 419
F 281
F 367
F 363
F 269
F 96
F 91
F 90
F 89
F 322
F 321
P 515
P 6940
VERKLARING :
TE LEGGEN 150kV KABEL
BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN VAN DERDEN
KADASTRALE GRENS
KADASTRAAL NUMMER
F 269
TOEGANGSROUTE NAAR WERKSTROOK
WATERPEIL SLOOT T.O.V. NAP
HOOGTE/DIEPTE MAAIVELD T.O.V. NAP
HOOGTEVERSCHIL TUSSEN MAAIVELD EN SLOOTPEIL
VOOR GEULPROFIEL EN DOORSNEDE BORING ZIE TEK. NR. 12
N
Schaal: 1:2000
Formaat: 1189x594
Afdeling: CP West team C
Fase: Ontwerp
Status: Definitief
Aanleg 150kV verbinding Oterleek–Westwoud
Gemeente: Schermer en Heerhugowaard
Get. 03122012 H.S.
Gec. 03122012 T.S.
Gez.
Datum
Naam
Rev.
Wijziging
Datum
Gel.
Liandon
onderdeel van alliander
RTO–120–DO
Blad
2/12
Plot datum: 03-Dec-2012, 12:49
Drawing file: C:\temp\AcPublish_4440\Trace (03-12-2012).dwg
Xref aanw.:
Layout: Blad 2

VERKLARING :

TE LEGGEN 150kV KABEL	
BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN VAN DERDEN	
KADASTRALE GRENS	
KADASTRAAL NUMMER	F 269
TOEGANGSROUTE NAAR WERKSTROOK	
WATERPEIL SLOOT T.O.V. NAP	vp=-3,8m
HOOGTE/DIEPTE MAAIVELD T.O.V. NAP	-2,9m
HOOGTEVERSCHIL TUSSEN MAAIVELD EN SLOOTPEIL	0,7
VOOR GEULPROFIEL EN DOORSNEDE BORING ZIE TEK. NR. 12	

N

Schaal: 1:2000 | Formaat: 1189x594 | Afdeling: CP West team C

Status: Definitief

Aanleg 150kV verbinding Oterleek-Westwoud

Gemeente: Heerhugowaard, Koggenland

	Datum	Naam
Get.	031220·2	H.S.
Gec.	031220·2	T.S.
Gez.		

Rev.	Wijziging	Datum	Init.
A			
B			
C			
D			
E			
F			
G			
H			

Liandon
onderdeel van alliander

RTO-120-DO

Blad 3/12

Plot datum: 03-Dec-2012, 12:49

Drawing file: C:\temp\AcPublish_4440\Trace (03-12-2012).dwg Layout: Blad 3
Xref aanw.:

SLUIT AAN BLAD 3

SLUIT AAN BLAD 4

G1

G2

mast 13

mast 14

mast 15

mast 16

mast 17

mast 18

3x993m (5) 3x1034m

3x1034m (6) 3x867m

3x867m (7) 3x954m

R 421 Tessel

R 421 dhr. K. Tessel

R 424 dhr. J.A.G. Stan

R 431 dhr. J.J.M. Komen

R 434 dhr. J.J.M. Komen

R 434 dhr. J.G.M. Roskam

R 436 A.P.J. Roskam

R 436 Diaconie van de Hervormde Gemeente Westerkoggenland

R 440 Diaconie van de Hervormde Gemeente Westerkoggenland

R 443 dhr. J.G.M. Roskam

R 448 dhr. G.T.N. Roskam

R 451 dhr. J.J.M. Komen

R 454 dhr. J.J.M. Komen

R 454 dhr. J.G.M. Roskam

R 457 dhr. J.G.M. Roskam

bouwland

weide

2x Aardkabel 150kV

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 19)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 20)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 21)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 22)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 23)
volgens standaardprofiel A

VOORZIENINGEN TREFFEN
I.V.M. WBW

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 24)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 25)
volgens standaardprofiel A

TE PLAATSEN
MANTELVERBINDINGSKAST

TE LEGGEN
AARDKABELS

Hek

mast 16

Noordzeekanaal

Noordzeekanaal weg

VERKLARING :

TE LEGGEN 150kV KABEL	
BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN VAN DERDEN	
KADASTRALE GRENS	
KADASTRAAL NUMMER	F 269
TOEGANGSROUTE NAAR WERKSTROOK	
WATERPEIL SLOOT T.O.V. NAP	vp-1.8m
HOOGTE/DIEPTE MAAIVELD T.O.V. NAP	1.9m
HOOGTEVERSCHIL TUSSEN MAAIVELD EN SLOOTPEIL	0.7
VOOR GEULPROFIEL EN DOORSNEDE BORING ZIE TEK. NR. 12	

N

								Schaal: 1:2000	Formaat: 594x420
								Ecoc. Indexnr.:	
								Status: Definitief	
								Aanleg 150kV verbinding Oterleek-Westwoud	
								Gemeente: Koggenland	
								Liandon onderdeel van alliander	RTO-120-00

Plot datum: 05-Dec-2014, 12:45

VERKLARING :

TE LEGGEN 150kV KABEL	
BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN VAN DERDEN	
KADASTRALE GRENS	
KADASTRAAL NUMMER	F 269
TOEGANGSROUTE NAAR WERKSTROOK	
WATERPEIL SLOOT T.O.V. NAP	vp=-3,8m
HOOGTE/DIEPTE MAAIVELD T.O.V. NAP	-2,9m
HOOGTEVERSCHIL TUSSEN MAAIVELD EN SLOOTPEIL	0,7
VOOR GEULPROFIEL EN DOORSNEDE BORING ZIE TEK. NR. 12	

N

Schaal: 1:2000 | Formaat: 1189x594 | Afdeling: CP West team C

Status: Definitief

Aanleg 150kV verbinding Oterleek–Westwoud

Gemeente: Koggenland

RTO–120–DO

Blad 5/12

Get. 031220-2 H.S.

Liandon onderdeel van alliander

Plot datum: 03-Dec-2012, 12:49

Drawing file: C:\temp\AcPublish_4440\Trace (03-12-2012).dwg   Layout: Blad 5
Xref aanw.:

SLUIT AAN BLAD 5

SLUIT AAN BLAD 7

G1

G2

mast 25

mast 26

mast 27

mast 28

mast 29

3x935m (10) 3x1049m

3x1049m (11) 3x918m

AA 557 dhr. W. Spaander

AB 984 dhr. C.S.M. Ruijter

AB 299 dhr. H.C. Huisman

AB 285 dhr. T.J. Baets

AB 751 dhr. W. Staal

AB 752 dhr. J.J. Ruijter

AB 510 dhr. J.J. Ruijter

AB 264 dhr. J.J. Ruijter

AA 273 dhr. J.J. Ruijter

AA 272 dhr. H.A.C. Hoedjes

AA 515 dhr. H.A. Hoedjes

AA 309 dhr. H.A. Hoedjes

AB 498 dhr. C.S.M. Ruijter

AB 678 dhr. C.J. Baets

AB 556 Diaconie van de Hervormde Gemeente Wester-Koggenland

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 36)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.95m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 37)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.95m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 38)
volgens standaardprofiel B

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 39)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 40)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 41)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.195m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 42)
volgens standaardprofiel F

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4xca.185m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 43)
volgens standaardprofiel F

VOORZIENINGEN TREFFEN
I.V.M. WRK

VOORZIENINGEN TREFFEN
I.V.M. WRK

VERKLARING :

TE LEGGEN 150kV KABEL	
BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN VAN DERDEN	
KADASTRALE GRENS	
KADASTRAAL NUMMER	F 269
TOEGANGSROUTE NAAR WERKSTROOK	
WATERPEIL SLOOT T.O.V. NAP	w=-1.8m
HOOGTE/DIEPTE MAAIVELD T.O.V. NAP	(-2.9m)
HOOGTEVERSCHIL TUSSEN MAAIVELD EN SLOOTPEIL	(0.5)
VOOR GEULPROFIEL EN DOORSNEDE BORING ZIE TEK. NR. 12	

Schaal: 1:2000 Formaat: 594x420 Wijziging CP Wes. Hoch. 1

Eisen: Uitzetp.

Status: Definitief

					Datum	Naam	
				Gem.	23-12-2014	H.S.	
				Gec.	23-12-2014	S.	

Aanleg 150kV verbinding Oterleek-Westwoud

Gemeente: Koggenland

Liandon onderdeel van alliander

RTO-120-00

Blad 6/12

Plot datum: 23-Dec-2014, 12:49

Tekening: G:\GEBRUIKERS_ALLIANDER\23-12-2014.DWG

SLUIT AAN BLAD 6
SLUIT AAN BLAD 8
G1
mast 30
mast 31
mast 32
mast 33
mast 34
mast 35
TE PLAATSEN MANTELVERBINDINGSKAST
Hek
TE LEGGEN AARDKABELS
3x918m (12) 3x875m
3x875m (13) 3x1038m
3x1038m (14) 3x977m
AAN TE BRENGEN d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING 4xca.45m Ø200mm PE BUIS (boring nr. 44) volgens standaardprofiel B
AAN TE BRENGEN d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING 4xca.345m Ø200mm PE BUIS (boring nr. 45) volgens standaardprofiel B
AAN TE BRENGEN d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING 4xca.185m Ø200mm PE BUIS (boring nr. 46) zie tek. 209113367TP van Van Vulpen
AAN TE BRENGEN d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING 4xca.45m Ø200mm PE BUIS (boring nr. 47) volgens standaardprofiel A
AAN TE BRENGEN d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING 4xca.275m Ø200mm PE BUIS (boring nr. 48) volgens standaardprofiel B
AAN TE BRENGEN d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING 4xca.260m Ø200mm PE BUIS (boring nr. 49) volgens standaardprofiel B
AAN TE BRENGEN d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING 4xca.45m Ø200mm PE BUIS (boring nr. 50) volgens standaardprofiel A
BESTAANDE BRUG MAX. GEWICHT 25 T
AA 309 dhr. N.A. Heedjes
AA 416 dhr. W. Staal
AA 263 dhr. W. Staal
AA 261 dhr. W. Staal
AA 452 Railinfratrust bv
AA 451 Railinfratrust bv
AA 104 dhr. D.C. Koster
AA 112 HHNK
AA 113 HHNK
AA 67 HHNK
AA 66 E.G. Wit
AA 345 E.G. Wit
AA 70 HHNK
AA 187 P.J.M. Oud
AA 55 P.J.M. Oud
AA 483 E.G. Wit
AA 484 E.G. Wit
AA 73 HHNK
AA 521 dhr. W. Nobel
AA 74 HHNK
AA 502 dhr. W. Nobel
VERKLARING :
TE LEGGEN 150kV KABEL
BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN VAN DERDEN
KADASTRALE GRENS
KADASTRAAL NUMMER
F 269
TOEGANGSROUTE NAAR WERKSTROOK
WATERPEIL SLOOT T.O.V. NAP
HOOGTE/DIEPTE MAAIVELD T.O.V. NAP
HOOGTEVERSCHIL TUSSEN MAAIVELD EN SLOOTPEIL
VOOR GEULPROFIEL EN DOORSNEDE BORING ZIE TEK. NR. 12
Schaal: 1:2000
Formaat: 1189x594
Afdeling: CP West team C
Fase: Ontwerp
Status: Definitief
Datum
Naam
Get. 03122012 H.S.
Gec. 03122012 T.S.
Gez.
Rev.
Wijziging
Datum
Gel.
Aanleg 150kV verbinding Oterleek–Westwoud
Gemeente: Koggenland
Liandon
onderdeel van alliander
RTO–120–DO
Blad 7/12
Plot datum: 03-Dec-2012, 12:49
Drawing file: C:\temp\AcPublish_4440\Trace (03-12-2012).dwg
Layout: Blad 7
Xref aanw.:

VERKLARING :

TE LEGGEN 150kV KABEL	
BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN VAN DERDEN	
KADASTRALE GRENS	
KADASTRAAL NUMMER	F 269
TOEGANGSROUTE NAAR WERKSTROOK	
WATERPEIL SLOOT T.O.V. NAP	vp=-3,8m
HOOGTE/DIEPTE MAAIVELD T.O.V. NAP	-2,9m
HOOGTEVERSCHIL TUSSEN MAAIVELD EN SLOOTPEIL	0,7
VOOR GEULPROFIEL EN DOORSNEDE BORING ZIE TEK. NR. 12	

Rev.	Wijziging	Datum	Get.
H			
G			
F			
E			
D			
C			
B			
A			

	Datum	Naam
Get.	03122012	H.S.
Gec.	03122012	T.S.
Gez.		

Liandon
onderdeel van alliander

Schaal: 1:2000 Formaat: 1189x594 Afdeling: CP West team C

Fase: Ontwerp

Status: Definitief

Aanleg 150kV verbinding Oterleek–Westwoud

Gemeente: Koggenland, Medemblik, Hoorn

RTO–120–DO

Blad 8/12

Plot datum: 03-Dec-2012, 12:49

Drawing file: C:\temp\AcPublish_4440\Trace (03-12-2012).dwg Layout: Blad 8
Xref aanw.:

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 165m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 56)
zie tek. 212014541SB van Van Vulpen

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 125m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 57)
volgens standaardprofiel D

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 58)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 90m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 59)
volgens standaardprofiel B

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 60)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 61)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 62)
volgens standaardprofiel A

TE LEGGEN
4x10m PE BUIS

TE LEGGEN
4x4m PE BUIS

LOCATIE K&L
INDICATIEF

TE PLAATSEN
MANTELVERBINDINGSKAST

TE LEGGEN
AARDKABELS

TE MONTEREN
150kV VERBINDINGSMOF
(Nr. 18)

Hek

mast 42
mast 43
mast 44
mast 45
mast 46
mast 47

3x1144m (17) 3x975m

3x975m (18) 3x1352m

G1

SLUIT AAN BLAD 8

SLUIT AAN BLAD 10

VERKLARING :

TE LEGGEN 150kV KABEL	
BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN VAN DERDEN	
KADASTRALE GRENS	
KADASTRAAL NUMMER	F 269
TOEGANGSROUTE NAAR WERKSTROOK	
WATERPEIL SLOOT T.O.V. NAP	w=-1.8m
HOOGTE/DIEPTE MAAIVELD T.O.V. NAP	(-1m)
HOOGTEVERSCHIL TUSSEN MAAIVELD EN SLOOTPEIL	(0.2)
VOOR GEULPROFIEL EN DOORSNEDE BORING ZIE TEK. NR. 12	

Schaal: 1:2000 Formaat: 594x420 Making: CP Mec. Tech.

Fase: Uitvoering

Status: Definitief

Aanleg 150kV verbinding Oterleek-Westwoud

Gemeente: Medemblik

Liandon
onderdeel van alliander

RTO-120-00

Blad: 2/12

Plot datum: 05-Dec-2014, 12:49

Tekening: T:\TEKENVOORBEELDEN\RTO-120-00.DWG

VERKLARING :

- TE LEGGEN 150kV KABEL
- BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN VAN DERDEN
- KADASTRALE GRENS
- KADASTRAAL NUMMER — F 269
- TOEGANGSROUTE NAAR WERKSTROOK
- WATERPEIL SLOOT T.O.V. NAP
- HOOGTE/DIEPTE MAAIVELD T.O.V. NAP
- HOOGTEVERSCHIL TUSSEN MAAIVELD EN SLOOTPEIL

VOOR GEULPROFIEL EN DOORSNEDE BORING ZIE TEK. NR. 12

Rev.	Wijziging	Datum	Gel.
H			
G			
F			
E			
D			
C			
B			
A			

	Datum	Naam
Get.	03122012	H.S.
Gec.	03122012	T.S.
Gez.		

Schaal: 1:2000 Formaat: 1189x594 Afdeling: CP West team C

Fase: Ontwerp

Status: Definitief

Aanleg 150kV verbinding Oterleek–Westwoud

Gemeente: Medemblik

Liandon onderdeel van alliander

RTO–120–DO

Blad 10/12

Plot datum: 03-Dec-2012, 12:49

Drawing file: C:\temp\AcPublish_4440\Trace (03-12-2012).dwg Layout: Blad 10
Xref aanw.:

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 135m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 68)
volgens standaardprofiel B

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 69)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 160m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 70)
volgens standaardprofiel B

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 45m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 71)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 175m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 72)
volgens standaardprofiel B

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 55m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 73)
volgens standaardprofiel A

AAN TE BRENGEN
d.m.v. HORIZONTAAL GESTUURDE BORING
4x±a 85m Ø200mm PE BUIS
(boring nr. 74)
volgens standaardprofiel B

150kV station
WESTWOUD

VERKLARING :

TE LEGGEN 150kV KABEL
BESTAANDE KABELS EN LEIDINGEN VAN DERDEN
KADASTRALE GRENS
KADASTRAAL NUMMER — F 269
TOEGANGSROUTE NAAR WERKSTROOK
WATERPEIL SLOOT T.O.V. NAP — sp-3.8m
HOOGTE/DIEPTE MAAIVELD T.O.V. NAP — ±7m
HOOGTEVERSCHIL TUSSEN MAAIVELD EN SLOOTPEIL — 2.7
VOOR GEULPROFIEL EN DOORSNEDE BORING ZIE TEK. NR. 12

N

Schaal: 1:2000 Formaat: 594x420 Making: CP Wes. Hem.
Eisen: Ontwerp
Status: Definitief
Aanleg 150kV verbinding Oterleek-Westwoud
Gemeente: Medemblik
Liandon onderdeel van alliander
RTO-120-00
Blad 1 van 12

Plot datum: 03-Dec-2014, 12:49

Schaal: 1:250 | Formaat: 1189x594 | Afdeling: CP Wes: team C

Status: Definitief

Aanleg 150kV verbinding Oterleek-Westwoud

Rev.	Wijziging	Datum	Init.
A			
B			
C			
D			
E			
F			
G			
H			

	Datum	Naam
Get.	03122012	H.S.
Gec.	03122012	T.S.
Goedg.		

Liandon
onderdeel van alliander

RTO-120-DO

Blad 12/12

Plot datum: 03-Dec-2012, 12:49

Drawing file: C:\temp\AcPublish_4440\Trace (03-12-2012).dwg Layout: Blad 12
Xref aanw.:

Colofon

NATUURTOETS
150KV-KABELVERBINDING OTERLEEK – WESTWOUD

OPDRACHTGEVER:

Reddyn B.V.

STATUS:

Definitief

AUTEUR:

G. Kos MSC.
M.P.M. Verkade

GECONTROLEERD DOOR:

VRIJGEGEVEN DOOR:

9 september 2014
077948297:B

ARCADIS NEDERLAND BV
Mercatorplein 1
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl
Handelsregister 09036504

©ARCADIS. Alle rechten voorbehouden. Behoudens uitzonderingen door de wet gesteld, mag zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbenden niets uit dit document worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitale reproductie of anderszins.

ARCADIS NEDERLAND BV
Mercatorplein 1
Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Tel 073 6809 211
Fax 073 6144 606
www.arcadis.nl

MEMO

Onderwerp:
Addendum natuuronderzoek 150kV-kabelverbinding Oterleek - Westwoud, gemeente Koggenland

's Hertogenbosch,
23 oktober 2014

Projectnummer:
C05058.000052.0200

DIVISIE WATER & MILIEU

Van:
Gijs Kos

Opgesteld door:
Gijs Kos

Afdeling:
Divisie Water & Milieu 's-Hertogenbosch

Ons kenmerk:
078102949:A

Aanleiding

Voor de aanleg van het 150kV-kabelverbinding tussen Oterleek en Westwoud is een natuurtoets uitgevoerd (ARCADIS, 2014b). In de natuurtoets is een beoordeling gemaakt van de effecten op beschermde natuurwaarden. Uit de toets volgt dat voor een aantal beschermde soorten effecten niet zonder meer uit te sluiten zijn.
De kabelverbinding loopt door vijf gemeentes (zie Afbeelding 1). De reeds uitgevoerde natuurtoets richt zich op de kabelverbinding als geheel. Naar aanleiding van de natuurtoets is vervolgonderzoek uitgevoerd naar de beschermde soorten waarvoor effecten niet waren uitgesloten. Van de resultaten is per gemeente addendum voor de natuurtoets gemaakt. Dit addendum is specifiek voor de gemeente Koggenland.

Huidige situatie gemeente Koggenland

Het kabeltracé Oterleek-Westwoud loopt in de gemeente Koggenland (zie afbeelding 1) geheel door intensief agrarisch landschap, voornamelijk graslandgebieden her en der afgewisseld met akkers. Op veel plekken worden vaarten en grotere en kleinere sloten gekruist. Twee graslandgebieden zijn beperkt geschikt voor bijzondere natuurwaarden, te weten het poldertje ten noorden van Rustenburg (bloemrijk grasland) en het grootschalige, open graslandgebied tussen de A7 en de Grootweg, benoorden Bobeldijk (weidevogelgebied). Dit laatste gebied kent een aantal brede watergangen (o.a. Gortersloot, Veersloot en Slimtocht) met rietkragen.

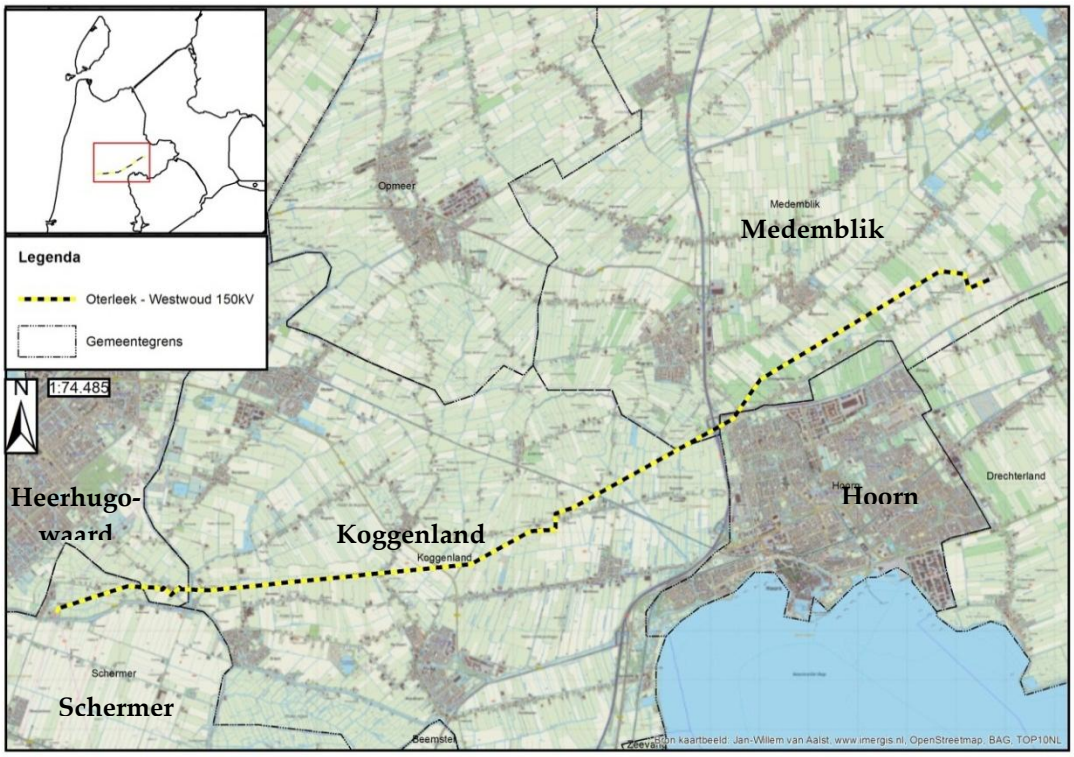

Afbeelding 1: 150kV-kabelverbinding Oterleek-Westwoud en de gemeentes waar de nieuwe kabelverbinding doorheen loopt.

Uitkomsten natuurtoets

Uit de natuurtoets komt naar voren dat effecten op de EHS en weidevogelgebieden beperkt zijn en dat geen maatregelen zijn vereist. Effecten op Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten. De werkzaamheden leiden mogelijk wel tot effecten op een aantal (zwaar) beschermde soorten:

- Rietorchis, beschermingscategorie tabel 2. Effecten als gevolg van aanleg van de werkstrook.
- Waterspitsmuis, beschermingscategorie tabel 3. Alle werkzaamheden en aanwezigheid van materieel en personeel.
- Noordse woelmuis, beschermingscategorie tabel 3. Alle werkzaamheden en aanwezigheid van materieel en personeel.
- Meervleermuis, beschermingscategorie tabel 3. Alle werkzaamheden.
- Rugstreeppad, beschermingscategorie tabel 3. Alle werkzaamheden en aanwezigheid van materieel en personeel.

Voor deze soorten wordt voor de gemeente Koggenland gekeken welke consequenties de aanwezigheid van beschermde soorten hebben voor het vervolgtraject.

Relevant voor gemeente Koggenland

Voor de gemeente Koggenland is per soort de consequentie voor het vervolgtraject beschreven in de tabel op de volgende pagina.

Soort	Uitkomsten aanvullend onderzoek	Vervolg
Rietorchis	Het agrarisch gebruik van graslandgebieden in de gemeente Koggenland (intensief bemesten, begrazen, maaien van percelen en slootoevers en de lage waterpeilen in de perceelsloten) sluit geschikte standplaatsen van rietorchis langs het kabeltracé uit. Wel kan de soort lokaal voorkomen langs de randen van dergelijke agrarische polders, in overhoekjes en extensief beheerde percelen nabij bebouwing. Deze bevinden zich echter niet binnen het geplande kabeltracé.	Geen, deze soort komt in de gemeente Koggenland niet voor. Effecten van de werkzaamheden zijn uitgesloten. Aanvullende maatregelen of een ontheffing is niet nodig.
Waterspitsmuis	De brede watergangen benoorden Bobeldijk zijn beoordeeld als matig geschikt voor waterspitsmuis. Weliswaar is het waterpeil hier hoog en bevindt zich dikwijls een smalle rietkraag of ruigtevegetatie (harig wilgenroosje) langs de oevers, maar de waterkwaliteit en doorzicht is niet goed genoeg. Bovendien zijn de soortenarme graslandpercelen sterk bemalen en intensief gebruikt door melkveehouderij en maaibeheer en bieden geen dekking aan waterspitsmuizen.	Delen nabij het voorziene kabeltracé zijn matig geschikt voor de waterspitsmuis. Deze delen worden door de werkzaamheden niet aangetast. Door maatregelen te nemen in het nabijgelegen werkgebied is aanwezigheid van deze soort uitgesloten. Deze maatregelen worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Wanneer maatregelen worden genomen, worden effecten voorkomen en is geen ontheffing vereist.
Noordse woelmuis	Het intensief agrarisch gebied van de gemeente Koggenland waar het kabeltracé doorheen loopt is in zijn totaliteit ongeschikt voor noordse woelmuis. Er is nergens sprake van voorkeursbiotoop, zoals natte moerasgebieden met riet- en/of ruigtevegetaties en waterpeilen op of net boven maaiveld. Ook is er geen sprake van geïsoleerd gelegen gebieden (polders of eilanden), waardoor dominante muizensoorten als veldmuis de noordse woelmuis wegconcurreren.	Geen, deze soort komt in de gemeente Koggenland niet voor. Effecten van de werkzaamheden zijn uitgesloten. Aanvullende maatregelen of een ontheffing is niet nodig.
Meervleermuis	Er bevinden zich meerdere kraamkolonies van meervleermuizen ten westen, zuidwesten en noordwesten van Hoorn en meervleermuizen jagen tot op 10-20km van zulke verblijfplaatsen. Het grootschalige, open graslandgebied tussen de A7 en de Grootweg benoorden Bobeldijk kent een aantal bredere sloten, welke geschikt zijn als foerageergebied voor deze soort. Er kan vanuit gegaan worden dat meervleermuizen in dit gebied jagen. Verder naar het westen, vanaf Bobeldijk richting Spierdijk en Rustenburg is geen sprake van geschikte sloten in het agrarisch gebied. Alleen grotere vaarten kunnen benut worden door meervleermuizen, en aangezien er in de gemeente Koggenland kraamkolonies aanwezig zijn zal er inderdaad sprake zijn van vliegroutes over ringvaarten en kanalen.	Watergangen die mogelijk het biotoop van deze soort vormen kruisen het werkgebied. De watergang wordt zelf niet aangetast. Door maatregelen te nemen (geen gebruik van licht bij de watergangen indien werkzaamheden in het donker plaatsvinden) zijn effecten uit te sluiten. Deze maatregelen worden beschreven in een ecologisch werkprotocol. Wanneer maatregelen worden genomen, worden effecten voorkomen en is geen ontheffing vereist.
Rugstreeppad	In de huidige situatie vormt het tracé niet leefgebied voor deze soort, maar het is bekend dat de soort in de polder voorkomt. De werkzaamheden leiden mogelijk tot ondiep water en zandige omstandigheden. Hier wordt de rugstreeppad tot aangetrokken. De rugstreeppad is een mobiele soort, die per nacht enkele kilometers kan lopen. De kans hierop is niet groot, de werkzaamheden vinden in deze gemeente plaats in de bebouwde kom.	Met maatregelen is te voorkomen dat deze soort het werkgebied koloniseert. Deze maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Dit werkprotocol wordt opgesteld voorafgaand aan de werkzaamheden. Wanneer maatregelen worden getroffen, is het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk. Een voorbeeld van een dergelijke maatregel is het voorkomen van plassen water in het werkgebied.

Conclusie

De werkzaamheden leiden in het kader van de Flora- en faunawet niet tot knelpunten in de gemeente Koggenland. Het is belangrijk dat tijdens de werkzaamheden wel maatregelen worden genomen om effecten op de waterspitsmuis, meervleermuis en de rugstreeppad te voorkomen. Dergelijke maatregelen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Hierin zijn verschillende maatregelen uitgewerkt volgens de gedragscode van TenneT (ARCADIS, 2014a). In dit werkprotocol wordt ook beschreven hoe om te gaan met individuen die ondanks maatregelen toch in het werkgebied belanden. Wanneer maatregelen worden getroffen, is het aanvragen van een ontheffing niet noodzakelijk.

Bronnen

- ARCADIS, 2014a. Gedragscode Flora- en Faunawet Definitief t.b.v. goedkeuring door de Staatssecretaris van EZ. In opdracht van TENNET TSO B.V. Kenmerk 076594462:0.16 – Definitief, d.d. 18 februari 2014. Goedgekeurd op 21 juli 2014.
- ARCADIS, 2014b. Natuurtoets 150kV-kabelverbinding Oterleek – Westwoud. In opdracht van Reddyn B.V. Kenmerk 077948297:B – Definitief, d.d. 9 september 2014.